

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДонНАБА»
Кафедра архітектури і дизайну

Довган Софія Ігорівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

УДК _____
(індекс)

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

«Реконструкція Будинку художника в місті Івано-Франківськ у
багатофункціональний культурно-мистецький простір-хаб»
(назва роботи)

Архітектура та містобудування
(назва освітньої програми)

191 Архітектура та містобудування
(шифр і назва спеціальності)

**Робота містить результати власних досліджень, використання ідей, результатів і
текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело:**

Здобувач освітнього ступеня

С. І. Довган
(підпис, ініціали та прізвище здобувача)

Науковий керівник

викладач кафедри АїД Капак М.М.
(підпис, прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання керівника)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри архітектури і дизайну

<u>проф.</u>			<u>Олексій ЯЩЕНКО</u>
(посада)	(підпис)	(дата)	(ініціали та прізвище)

Івано-Франківськ – 2026
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

(повне найменування закладу вищої освіти)

Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДОННАБА»

Кафедра архітектури і дизайну

Освітній рівень бакалавр

Спеціальність 191– Архітектура та містобудування
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

« ____ » _____ 2026

року

З А В Д А Н Н Я
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Довган Софія Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Реконструкція Будинку художника в місті Івано-Франківськ у багатофункціональний культурно-мистецький простір-хаб»

керівник роботи викладач кафедри АїД Капак М.М.

затверджені наказом закладу вищої освіти від “ 30 ” березня 2026 року № 153/7

2. Строк подання студентом роботи

3. Вихідні дані до роботи _____ обмірне креслення,

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ. Розділ 1. Теоретичні засади проєктування мистецьких просторів (поняття, типологія, світовий та вітчизняний досвід, нормативні вимоги). Розділ 2. Розділ 3. Список використаних джерел.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Ситуаційна схема в системі Івано-Франківської області; Ситуаційна схема в структурі міста; Схема функціонального зонування; Схема транспортних та пішохідних зв'язків; Схема цінності в області; Схема «Навколишня забудова»; Діаграма функціональних зон; Фотофіксація та обмірні креслення існуючого стану;

Генеральний план; Архітектурно-будівельні креслення (плани поверхів, фасади, розрізи); Візуалізації (3D).___

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	викладач кафедри АіД Капак М.М.		
	викладач кафедри АіД Капак М.М.		

7. Дата видачі завдання _____

Календарний план

№ з/п	Назва етапів бакалаврської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Отримання та обговорення завдання	30.03 – 04.04.2026	
	Фотофіксація ділянки; дослідження теми; опрацювання теоретичних джерел; пошук світового досвіду	04.04 – 18.04.2026	
	Робота над аналітичними схемами	18.04 – 25.04.2026	
	Розробка ідейної концепції проектного рішення	25.04 – 02.05.2026	
	Розробка генерального плану	02.05 – 10.05.2026	
	Розробка об'ємно-планувального вирішення	10.05 – 18.05.2026	
	Розробка основних креслень (плани, фасади, розріз)	18.05 – 28.05.2026	
	Розробка візуалізацій	28.05 – 05.06.2026	
	Графічне оформлення дипломного проекту	05.06 – 12.06.2026	
	Робота над пояснювальною запискою	12.04 – 15.06.2026	
	Узагальнення та завершення дипломного проекту	15.06 – 20.06.2026	

Студент

Керівник роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ І. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ	9
1.1. Актуальність теми та соціальна потреба.....	9
1.2. Історія будівлі та культурний контекст.....	11
1.3. Комплексний аналіз архітектурно-просторового середовища	13
1.4. Теоретичні засади реконструкції	16
1.5. Характеристика природно-ландшафтних і кліматичних умов.....	18
1.6. Нормативні вимоги до проєктування	20
1.7. Світовий і вітчизняний досвід проєктування за темою ДП	22
Висновок до розділу І.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ І.....	73
РОЗДІЛ ІІ. АРХІТЕКТУРНО-РОЗПЛАНУВАЛЬНЕ РІШЕННЯ	32
2.1. Графічне вирішення проєкту.....	32
2.2. Містобудівний аналіз проєктованої ділянки	39
2.2.1. Обґрунтування вибору ділянки для проєктування	39
2.2.2. Характеристика природно-ландшафтних і кліматичних умов	41
2.3. Функціонально-розпланувальне рішення	44
2.4. Опис генерального плану.....	47
2.5. Вирішення основних комунікаційних зв'язків	48
2.6. Організація благоустрою території.....	50
2.7. Об'ємно-планувальне рішення головної споруди	52
2.7.1. Загальні характеристики.....	52

2.7.2. Фасадне рішення.....	53
2.7.3. Об'ємно-просторові рішення інтер'єрів	53
2.8. Техніко-економічні показники	54
Висновок до розділу II	56

РОЗДІЛ III. ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ БУДИНКУ ХУДОЖНИКА

3.1. Концепція реконструкції: від закритої інституції до живого міського простору.....	57
3.1.1. Вихідні передумови формування концепції	57
3.1.2. Концептуальна модель «Відчинені двері»	58
3.1.3. Основоположні принципи реконструкції.....	59
3.2. Функціональна структура мистецького простору-хабу	60
3.2.1. Аудиторія та сценарії використання	60
3.2.2. Функціональне зонування по вертикалі	62
3.2.3. Горизонтальна організація першого поверху як ключового публічного простору	64
3.3. Архітектурно-планувальні рішення реконструкції.....	65
3.3.1. Стратегія реконструкції: діалог старого і нового.....	65
3.3.2. Рішення головного фасаду (вул. Незалежності).....	66
3.3.3. Рішення бічного фасаду та внутрішнього двору	66
3.3.4. Вирішення вертикальних комунікацій і доступності	67
3.4. Збереження архітектурної спадщини та матеріальна концепція....	68
3.4.1. Ставлення до архітектурної спадщини радянського модернізму	68
3.4.2. Матеріальна концепція інтер'єрів.....	69
3.5. Організація відкритого простору та благоустрій	70

3.5.1. Простір як продовження хабу	70
3.5.2. Внутрішній двір як «зелене серце» хабу	71
3.6. Соціальна та операційна модель хабу	72
3.6.1. Ком'юніті як основа хабу	72
3.6.2. Економічна модель: від дотацій до стійкості	73
3.6.3. Програма подій як архітектурний елемент	74
Висновок до розділу III	75
ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80

ВСТУП

В архітектурно-містобудівній галузі в умовах сучасного розвитку міського середовища важливою складовою є переосмислення та повторне використання будівель, що втратили первинне функціональне призначення. Реконструкція — процес відновлення або надання нових актуальних функцій спорудам, що мають архітектурну, культурну або історичну цінність, — стає одним із ключових напрямів сучасного архітектурного проєктування. Особливої актуальності набуває трансформація будівель творчих спілок — об'єктів, що в радянські часи формували культурну ідентичність міст, однак в умовах сьогодення часто перебувають у стані функціональної деградації.

Будинок Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України, розташований на вул. Незалежності, 53, є

унікальним прикладом такої будівлі. Споруджений у 1967–1972 роках за проектом архітектора Л. Попиченка, цей п'ятиповерховий об'єкт тривалий час слугував центром образотворчого мистецтва Прикарпаття, об'єднуючи живописців, графіків, скульпторів та майстрів декоративно-прикладного мистецтва. Наразі будівля перебуває в стані функціонального недовикористання, що зумовлює необхідність пошуку нової моделі її розвитку.

Водночас у сучасній урбаністиці спостерігається зростаючий попит на багатофункціональні простори-хаби — мультифункціональні середовища, що поєднують творчість, навчання, коворкінг, культурні події та соціальну взаємодію. Такі простори стають ефективним інструментом розвитку креативних індустрій та активізації міського середовища.

Мета роботи полягає у розробці архітектурно-проектної концепції реконструкції будівлі Спілки художників в Івано-Франківську шляхом її трансформації в багатофункціональний простір-хаб, що зберігає культурно-мистецьку ідентичність споруди та відповідає сучасним потребам міського суспільства.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішуються такі завдання:

1. дослідити теоретичні засади реконструкції будівель культурно-мистецького призначення та проаналізувати вітчизняний і зарубіжний досвід;
2. вивчити архітектурно-містобудівний контекст ділянки та особливості архітектурної спадщини будівлі;
3. розробити архітектурно-розпланувальне рішення реконструкції зі збереженням мистецької ідентичності об'єкта;
4. обґрунтувати конструктивне та інженерне рішення проекту.

Об'єктом проєктування є будівля Івано-Франківської обласної організації НСХУ (вул. Незалежності, 53) — п'ятиповерхова споруда 1972 року зведення з цокольним поверхом.

Предметом дослідження є архітектурно-планувальні та функціональні принципи реконструкції будівель творчих спілок у багатофункціональні простори-хаби в умовах середнього міста.

РОЗДІЛ І. ПЕРЕДПРОЄКТНИЙ АНАЛІЗ

1.1. Актуальність теми та соціальна потреба

Культурна інфраструктура середніх міст України переживає системну кризу функціонального переосмислення. Більшість будівель, споруджених у радянський період для потреб творчих спілок, сьогодні перебуває у стані часткового або повного функціонального занепаду. Первинна інституційна модель цих об'єктів — закрита, ієрархічна, орієнтована на вузьке коло фахівців — не відповідає ні фінансовим реаліям сучасності, ні запитам суспільства, що змінилось. Разом із тим ці будівлі мають унікальний потенціал: вони вкорінені в культурну пам'ять міста, займають цінні ділянки в центральних кварталах і несуть виразну ідентичність місця.

Проблема набуває особливого значення в контексті загальноукраїнської тенденції: за даними Міністерства культури та інформаційної політики України, понад половина закладів культури, що функціонують у будівлях радянської доби, потребують або капітального ремонту, або повного перепрофілювання. Після початку повномасштабного вторгнення 2022 року ця проблема загострилась: частину об'єктів зруйновано, культурні програми згорнуто. Водночас саме у час відновлення культурні простори набули нового стратегічного значення — як місця збереження ідентичності, соціальної інтеграції та психологічної підтримки громади [1].

Будинок Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України на вул. Незалежності, 53 є яскравим прикладом цього протиріччя. Споруджений у 1967–1972 роках за проєктом архітектора Л. Попиченка, він десятиліттями слугував центром образотворчого мистецтва Прикарпаття. Організація налічує 78 художників різних жанрів — живопису, графіки, скульптури, монументального та декоративно-прикладного мистецтва — і щорічно проводить виставки, доступні для широкої

громадськості. Однак значна частина площ будівлі використовується нерационально, а правова невизначеність щодо власності між НСХУ та обласною радою унеможливорює довгострокові інвестиції в об'єкт і блокує будь-яке стратегічне планування [2].

Соціальна потреба у реконструкції будівлі обумовлена чотирма взаємопов'язаними аспектами, кожен із яких є самостійним і достатнім аргументом.

Культурний аспект. Івано-Франківськ є одним із найактивніших культурних міст України поза межами столиці. «Промприлад.Реновація», Urban Space 100, галерея «Єрмилов-центр», Міжнародний фестиваль короткометражного кіно «Вікно в Америку», фестиваль «Бойківська ватра» — лише частина ініціатив, що характеризують місто як простір живої культури та соціальних інновацій [3]. Будинок Спілки художників у цьому контексті має потенціал стати не черговим закритим інституційним простором, а відкритим вузлом у вже сформованій культурній мережі міста.

Соціальний аспект. Дослідження підтверджують запит різних соціальних груп — молоді, представників творчих професій, підприємців — на доступні відкриті простори для творчості, навчання та неформального спілкування. Особливо гострим цей запит є в середніх містах, де відсутність таких майданчиків призводить до відтоку молоді та гальмує розвиток креативних індустрій [4]. Реконструкція будівлі Спілки художників здатна адресувати цей запит безпосередньо в центрі міста, без необхідності будівництва нових об'єктів.

Містобудівний аспект. Центральне розташування будівлі на вул. Незалежності — головній пішохідній осі Івано-Франківська — формує особливу відповідальність об'єкта перед містом. Будівля, що займає кутову ділянку з двостороннім вуличним фронтом, але залишається закритою та малоактивною, «гальмує» пішохідний простір головної вулиці. Відкриття фасаду, формування активного публічного простору перед входом та

організація внутрішнього двору радикально змінить динаміку цієї частини вулиці.

Відновлювальний контекст. В умовах повоєнного відновлення культурні та мистецькі простори відіграють ключову роль у збереженні національної ідентичності та соціальній реінтеграції. Хаб на базі Спілки художників може стати не лише культурним, але й терапевтичним і соціальним майданчиком — місцем для ветеранів, людей, що пережили переміщення, та всіх, хто шукає сенс і ком'юніті у непрості часи. Такий підхід відображає загальноєвропейський тренд використання культурних просторів як інструменту відновлення міських спільнот [5].

Таким чином, необхідність реконструкції будівлі Спілки художників зумовлена не лише її фізичним станом, а комплексом містобудівних, соціальних, культурних та стратегічних чинників, що роблять цей проєкт актуальним і невідкладним.

1.2. Історія будівлі та культурний контекст

Розуміння архітектурного та культурного значення будівлі є необхідною передумовою для розробки обґрунтованої концепції реконструкції. Будівля, що проєктується, несе в собі шари смислів, пов'язаних з її походженням, функцією і людьми, що її населяли. Ігнорування цих шарів призводить до знеособлення — однієї з найбільших помилок у практиці адаптивного повторного використання.

Івано-Франківська обласна організація Національної спілки художників України є однією з найстаріших творчих інституцій Прикарпаття. Її коріння сягає 1946 року, коли у Станіславі (нині Івано-Франківськ) було засновано Товариство художників «Укоопхудожник». У 1961 році організація реорганізувалася в Станіславську організацію Спілки художників України; першими її членами стали М. Варення, О. Грицей, І. Кудлак, І. Кулик, І. Лобода, С. Онищенко, М. Попов, М. Фіголь, М. Симашкевич — художники,

що визначали обличчя образотворчого мистецтва регіону протягом десятиліть [6].

У 1967 році під керівництвом тодішнього голови організації Миколи Федоровича Кіщука та директора Художньо-виробничих майстерень О. Р. Гнатюка розпочалося будівництво спеціально спроектованого будинку Спілки художників за проєктом архітектора Л. Попиченка. Будівництво тривало п'ять років і було завершено у 1972 році. Для того часу — це рідкісний приклад цільового проєктування будівлі для потреб творчої організації у провінційному українському місті: більшість обласних організацій НСХУ розміщувалися в пристосованих приміщеннях і не мали власних споруд, збудованих під їхні потреби.

П'ятиповерхова будівля з характерними для пізнього радянського модернізму стриманими фасадами вмістила художні майстерні, виставковий зал, адміністративні приміщення та квартирний блок. Наявність виробничих майстерень давала художникам можливість не лише виставляти, але й створювати твори безпосередньо у будівлі — що сформувало її як справжній живий творчий осередок, а не лише представницький інститут.

У 1981–1990-х роках на базі Івано-Франківської організації виникла Косівська організація НСХУ, що дало змогу покутським і гуцульським митцям формувати власне середовище. Саме в цей час будинок на вул. Незалежності набув статусу «головного» культурного осередку — тут діяли художні ради, формувалися програми обласних виставок, приймалися зарубіжні делегації. Було утворено секцію молодих художників, що сприяло оновленню поколінь у мистецькому середовищі краю [6].

Правова ситуація з будівлею є болючою сторінкою її пізньої історії. За наказом від 5 лютого 1991 року Національна спілка художників України передала споруду у власність Івано-Франківської обласної організації НСХУ, а у 1998 році Кабінет міністрів підтвердив це рішення постановою. Однак у серпні 1992 року обласна рада без відома митців включила будівлю до переліку об'єктів комунальної власності. Ця правова колізія тривала роками,

позбавляючи організацію можливостей для повноцінного господарювання та залучення інвестицій [2]. Саме вона стала одним із ключових чинників функціональної деградації будівлі: без чіткого правового статусу жодна фінансова установа не готова вкладати кошти в реконструкцію.

Незважаючи на ці труднощі, будинок Спілки художників залишається живим культурним простором: тут регулярно проводяться виставки, відкриті для містян, і продовжують працювати художники-члени організації. Це робить ревіталізацію не «воскресінням мертвого», а «розкриттям прихованого потенціалу живого» — принципово інша і значно більш відповідальна задача для архітектора.

1.3. Комплексний аналіз архітектурно-просторового середовища

Передпроектний аналіз архітектурно-просторового середовища є обов'язковим етапом, що визначає відповідність проектного рішення контексту місця. Для об'єкта ревіталізації цей аналіз має подвійне значення: він не лише характеризує містобудівне оточення, але й виявляє ресурси та обмеження, що накладає існуюча будівля.

Місце в структурі міста.

Івано-Франківськ є адміністративним центром Івано-Франківської області з населенням близько 230 000 осіб. Місто має яскраво виражену центричну структуру з барочним ядром у центрі та радіально-кільцевою системою вулиць. Вулиця Незалежності є однією з головних планувальних осей міста, що поєднує центральну площу Шептицького з адміністративними та торговими кварталами. Її характер — змішана середньоповерхова забудова з активним партером — робить її природним середовищем для культурних та громадських об'єктів.

Будівля Спілки художників розташована у кварталі, обмеженому вул. Незалежності (південь), вул. Франка (захід), вул. Мазепи (північ) та вул. Галицькою (схід). Кутове розташування на перетині двох значних вулиць —

унікальна містобудівна якість, що формує двосторонній вуличний фронт і забезпечує максимальну видимість об'єкта. Відстань до центральної площі пішки становить близько 5–7 хвилин, до залізничного вокзалу — близько 10–12 хвилин.

Культурно-громадське оточення.

У радіусі 500 м від будівлі Спілки художників зосереджені ключові культурні та громадські об'єкти Івано-Франківська: Івано-Франківська обласна філармонія (300 м на схід), Краєзнавчий музей у будівлі колишньої ратуші (400 м на схід), Центральний міський парк культури та відпочинку (200 м на північ), Художній музей (450 м на захід), готельно-ресторанний комплекс «Надія» та Драматичний театр ім. Івано Франка. Такий рівень концентрації культурних інституцій у безпосередньому оточенні є значним ресурсом: потенційний хаб може включитись у вже сформований культурний маршрут і користуватися потоком відвідувачів, що вже відвідують ці об'єкти.

Важливим контекстуальним чинником є присутність у місті успішного прецеденту реконструкції — «Промприлад.Реновація» (вул. Сахарова, 15), що перетворив промисловий завод на інноваційний хаб і довів готовність суспільства до таких форматів. Наявність цього прецеденту знижує поріг сприйняття і формує культуру очікування подібних проєктів у місті.

Транспортна доступність та пішохідне середовище.

Зупинки громадського транспорту (тролейбус, маршрутні таксі) розташовані на відстані 50–150 м від об'єкта вздовж вул. Незалежності. Велосипедна інфраструктура міста включає велодоріжки по вул. Незалежності, що робить будівлю доступною для велосипедистів. Пішохідне середовище вул. Незалежності характеризується широкими тротуарами, деревами та значним потоком пішоходів протягом дня та вечора. Водночас безпосередньо перед будівлею Спілки художників пішохідний простір

залишається невикористаним — немає лавок, зеленого озеленення, активного партеру, що є прямим завданням для реконструкції.

Характеристика існуючої будівлі.

Будівля являє собою п'ятиповерхову споруду з цокольним поверхом у стилістиці пізнього радянського модернізму (брежнєвська доба, 1967–1972 рр.). Конструктивна система — безкаркасна: несучі цегляні стіни товщиною 510 мм (зовнішні) та 380 мм (внутрішні), монолітні залізобетонні перекриття товщиною 160 мм. Фундаменти стрічкові залізобетонні, глибина закладення ~1,8–2,0 м.

Планувальна структура (рис. 1.1.; 1.2.; 1.3.) коридорно-секційна: Висота поверху — 3,0 м. Загальна площа будівлі орієнтовно ~1676,67 м², площа ділянки ~3 300 м². Будівля Г-подібна в плані з внутрішнім кутом, зверненим у бік двору — що є цінним планувальним ресурсом для організації відкритого дворового простору (рис. 1.4.).

Фасади (рис. 1.5. 1.6. 1.7.) стримані за пластикою — характерний для пізнього радянського модернізму лаконічний об'єм із ритмічним рядом прямокутних вікон у цегляних простінках. Відсутність декоративних надмірностей є одночасно архітектурною слабкістю (будівля не «впізнавана» з першого погляду) і сильною стороною (нейтральне тло, що добре сприймає нові архітектурні вставки). Стан фасадів задовільний — потребує очищення, локального ремонту кладки та повного утеплення.

Аналіз топографічної зйомки.

Відповідно до топографічної зйомки ділянки (М 1:500), рельєф є практично рівнинним: абсолютні позначки поверхні в межах ділянки коливаються від 254,19 м (у зоні тротуару вул. Незалежності) до 256,05 м (у глибині кварталу). Загальний перепад ~1,9 м при площі ділянки ~3 300 м² відповідає середньому поздовжньому ухилу 0,4–0,5%, що є оптимальним для організації безбар'єрного середовища без значних земляних робіт.

Інженерні мережі в межах ділянки та вздовж суміжних вулиць наявні в повному обсязі: вздовж вул. Незалежності зафіксовано теплову мережу (d200 та d250 мм), водопровід (В-100 та В-250), кабельну каналізацію зв'язку («кс»), силові кабелі (2Т×200 та 1×0,4 кВт), рекламні мережі; вздовж вул. Франка — водопровід (В-200), газопровід низького тиску («Г»), кабелі зв'язку. Повітряних ліній на ділянці та над нею не виявлено, що виключає необхідність їх перенесення при реконструкції [7].

Планувальна ситуація підтверджує унікальну якість ділянки: двосторонній вуличний фронт по вул. Незалежності та вул. Франка дозволяє організувати два функціонально незалежних входи — головний публічний (з вул. Незалежності) та допоміжний господарський (з вул. Франка), що відповідає вимогам ДБН В.2.2-9:2018 щодо розмежування потоків у громадських будинках [8].

1.4. Теоретичні засади реконструкції

Теоретичне підґрунтя проєкту формує система взаємопов'язаних концепцій — реконструкції, адаптивного повторного використання, архітектурної спадщини та креативних хабів. Розуміння кожної з них є необхідним для формування обґрунтованої проєктної стратегії.

Поняття реконструкції та суміжних термінів.

У сучасному архітектурному та урбаністичному дискурсі вживається кілька близьких за змістом термінів: реставрація, ревіталізація, реновація. Кожен із них позначає відмінну стратегію роботи з існуючими будівлями та середовищем.

Реставрація передбачає відновлення первинного або певного визначеного стану об'єкта з максимальним збереженням автентичної матеріальної субстанції. Вона застосовується переважно до пам'яток архітектури та мистецтва і підпорядковується жорстким нормативним вимогам ДБН В.3.2-1-2004 [9]. Реконструкція охоплює перебудову або зміну об'ємно-планувальних рішень і конструктивних систем з метою покращення

технічних характеристик або адаптації до нових функцій, не змінюючи принципово призначення будівлі. Реновація передбачає адаптивне використання будівель, споруд, комплексів при зміні їх функціонального призначення — доцільність впровадження альтернативних функцій зумовлюють соціальні, економічні та естетичні чинники [10].

Змістом ревіталізації є відновлення втрачених функцій або надання нових, актуальних для суспільства функцій тим спорудам, первісні функції яких втрачені або стали нерелевантними. Ревіталізація передбачає збереження архітектурної форми споруди й насичення її новим змістом [11].<|> Найчастіше об'єктами ревіталізації є промислові, транспортні, оборонні та інституційні споруди, що несуть потенціал нового суспільного використання.

Радянський модернізм як спадщина.

Будівля Спілки художників є зразком архітектурного модернізму «брежнєвської» доби (1964–1982) — другої хвилі радянського модернізму, що прийшла після початку «боротьби з надмірностями» за часів Хрущова. Ця архітектура відзначається лаконічними формами, функціоналістською планувальною логікою та відмовою від декоративних надмірностей сталінської монументальності. У сучасному українському суспільстві архітектура цього часу поки не здобула широкого визнання як явище, що має культурну цінність і потребує охорони [13].

Між тим фахівці — архітектори, мистецтвознавці та урбаністи — наголошують: будівлі радянського модернізму 1960–1970-х років є частиною всесвітньої архітектурної спадщини і заслуговують на переосмислення, а не знесення. Проєкт *Ukrainian Modernism* архітектора Дмитра Соловйова, що систематизує та популяризує ці об'єкти, засвідчує зростаючий суспільний інтерес до цього пласту архітектурної культури [14]. У контексті реконструкції будівлі Спілки художників це означає: лаконічна цегляна пластика фасаду — не «перешкода» для нового образу, а вихідна точка для архітектурного діалогу.

Концепція багатофункціонального простору-хабу.

Поняття «хаб» (від англ. hub — вузол, центр) в контексті культурної архітектури позначає мультифункціональний фізичний простір, що об'єднує кілька видів діяльності та підтримує спільноту (ком'юніті) творчих і соціальних ініціатив. Концепція хабу принципово відрізняється від традиційних культурних установ (театр, музей, клуб) своєю відкритістю, горизонтальністю структури управління та орієнтацією на активну взаємодію між різними типами користувачів.

Ефективний хаб зазвичай будується на трьох рівнях функцій: публічні — виставкові та громадські простори, кафе, магазини, відкриті для всіх відвідувачів; напівпублічні — освітні та лекційні зони, коворкінг, доступні за попереднім записом або абонементом; приватні — студії та майстерні резидентів, доступні тільки для членів ком'юніті. Ця тришарова модель забезпечує одночасно відкритість і фінансову стійкість простору: приватні зони генерують стабільний дохід від оренди, публічні — залучають потік відвідувачів і формують впізнаваність.

1.5. Характеристика природно-ландшафтних і кліматичних умов

Кліматичні умови є визначальним чинником для вирішення низки проєктних завдань: вибору систем опалення, вентиляції та кондиціонування; визначення нормативного термоопору огорожуючих конструкцій; розрахунку навантажень від снігу та вітру; організації орієнтації приміщень і зашклення фасадів.

Івано-Франківськ розташований у передгірській частині Карпатської дуги, у долині ріки Бистриця Солотвинська, на висоті 250–260 м над рівнем моря. Місто належить до помірно-континентального кліматичного поясу з вираженим субкарпатським впливом, що характеризується м'якими зимами, відносно прохолодним й вологим літом та значною кількістю опадів протягом усього року.

Таблиця 1.1 – Основні кліматичні характеристики м. Івано-Франківськ

Показник	Значення	Одиниця / джерело
Середньорічна температура повітря	+7,5	°С
Температура найхолоднішої п'ятиденки	-21	°С, ДБН В.2.6-31
Температура найхолоднішого місяця (січень)	-4,5	°С
Середня температура найтеплішого місяця (липень)	+17,8	°С
Річна кількість опадів	650–750	мм/рік
Відносна вологість повітря (серед.)	75–80	%
Переважаючий напрямок вітрів	ПН-ЗХ, ЗХ	—
Нормативне снігове навантаження	1,0	кПа (П р-н)
Нормативне вітрове навантаження	0,38	кПа (П р-н)
Глибина промерзання ґрунту	0,8	м
Кліматичний підрайон (ДБН В.2.6-31)	II	—
Нормативний термоопір стін ($R_{q \text{ min}}$)	$\geq 3,3$	м²К/ Вт

Кліматичні особливості міста безпосередньо визначають низку проєктних рішень для об'єкта реконструкції. По-перше, значне зволоження при помірних зимових температурах підвищує вимоги до захисту фасадів від вологи: застосування паропроникних штукатурок і захисних просочень для існуючої цегляної кладки є обов'язковим. По-друге, переважаючий напрямок вітрів (пн.-захід) обумовлює проєктування внутрішнього двору з вітрозахистом з боку пн.-зх. крила будівлі та зелених насаджень. По-третє,

достатня кількість сонячного світла в теплий сезон (при великій кількості хмарних днів взимку) визначає доцільність застосування систем сонцезахисту для вітражного засклення першого–другого поверхів (ламелі, сонцезахисне скло Low-E).

Рельєф ділянки є практично рівнинним — загальний ухил 0,4–0,5% від вул. Незалежності в глибину кварталу. Ґрунти передгірської частини Івано-Франківська є переважно суглинними з достатньою несучою здатністю для існуючих стрічкових фундаментів. Відповідно до гідрогеологічних умов регіону, рівень ґрунтових вод знаходиться на глибині 3–5 м, що виключає загрозу підтоплення цокольного поверху за умови належної гідроізоляції.

1.6. Нормативні вимоги до проєктування

Проєктування об'єкта реконструкції — будівлі багатофункціонального культурного призначення — регулюється комплексом чинних державних будівельних норм. На відміну від нового будівництва, реконструкція існуючих будівель допускає певну гнучкість в застосуванні нормативів: відповідно до ДБН В.2.2-9:2018 [8], при реконструкції громадських будинків допускаються відхилення від окремих параметрів норм за умови їх техніко-економічного обґрунтування. Нижче розглянуто ключові нормативні документи із зазначенням конкретних вимог, що вплинули на концепцію проєкту.

ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди» [8]

Основний нормативний документ для проєктування. Будівля Спілки художників після реконструкції відноситься до класу «багатофункціональні будинки і комплекси» — будинків, що формуються з приміщень різного громадського призначення, поєднання яких обумовлене експлуатаційними потребами. Ключові вимоги: ширина евакуаційних коридорів $\geq 1,2$ м; висота приміщень $\geq 2,7$ м; природне освітлення обов'язкове для постійних робочих місць (майстерні, коворкінг); кожен поверх повинен мати не менше двох незалежних виходів.

ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» [15]

Вимоги до доступності для маломобільних груп населення (МГН): пандус або підйомник при головному вході (ухил $\leq 1:20$, ширина $\geq 1,2$ м); ширина дверних прорізів $\geq 0,9$ м у всіх приміщеннях загального користування; 1 адаптований санвузол на кожному поверсі; ліфт з кабіною $\geq 1100 \times 1400$ мм між усіма поверхами; тактильні та контрастні покриття у зонах сходів та входів; 2 місця для МГН (3,6 м завширшки) на парковці безпосередньо біля входу.

ДБН В.1.1-7:2016 «Пожежна безпека об'єктів будівництва» [16]

Клас функціональної пожежної небезпеки: ФЗ.6 (багатофункціональний будинок — виставкові зали, заклади харчування, коворкінг). Ступінь вогнестійкості існуючої будівлі — II (цегла + залізобетон). Вимоги: не менше 2 евакуаційних виходів з кожного поверху; ширина евакуаційних шляхів $\geq 1,2$ м; час евакуації ≤ 3 хвилини при ~ 250 особах; автоматична пожежна сигналізація (АПС) та система оповіщення 3-го типу обов'язкові. Спринклерна система не обов'язкова при місткості залу до 300 осіб.

ДБН В.2.6-31:2021 «Теплова ізоляція будівель» [17]

Для м. Івано-Франківськ (кліматичний підрайон II) мінімальний нормативний термоопір огорожуючих конструкцій: стіни — $R_{q \min} = 3,3$ м²К/Вт; покриття (дах) — $R_{q \min} = 4,95$ м²К/Вт; вікна та заklenня — $R_{q \min} = 0,75$ м²К/Вт. Існуючі цегляні стіни товщиною 510 мм мають термоопір приблизно 0,9–1,1 м²К/Вт — значно нижче нормативу. Повна відповідність вимагає утеплення системою «мокрый фасад» мінераловатними плитами ROCKWOOL Façade Batts товщиною 120 мм.

ДБН В.2.2-5:2023 «Захисні споруди цивільного захисту» [18]

В умовах воєнного стану та відповідно до чинного законодавства кожен громадський будинок має передбачати захисну споруду (укриття). Розрахункова місткість: 250 осіб (максимальне одноразове навантаження) $\times$

0,6 м² = 150 м². Мінімальна площа основного приміщення — 150 м². Укриття проектується в цокольному поверсі будівлі; передбачається 2 виходи, вентиляція ≥ 10 м³/год на особу, зона для МГН (10% місткості = 25 осіб з розрахунку 1,2 м² на особу).

ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [19]

Нормативні вимоги до ділянки громадської будівлі: коефіцієнт забудови $\leq 0,40$ (забезпечується: ~ 1000 м² будівлі / ~ 3300 м² ділянки = 0,30); озеленення $\geq 15\%$ (забезпечується: ≥ 500 м² / 3300 м² = 15,1%); мінімум 2 місця для МГН на парковці (забезпечується). Відстань від будівлі до червоної лінії вул. Незалежності відповідає нормативам для центральної зони міста.

Таблиця 1.2 – Зведена таблиця нормативних вимог

Норматив	Ключові вимоги	Вимога	Забезпечення
ДБ Н В.2.2-9	Евак. коридори, висота приміщень	$\geq 1,2$ м / $\geq 2,7$ м	Збереження існуючих □
ДБ Н В.2.2-40	Пандус, ліфт, адапт. санвузли	1:20, 1100×1400	Новий ліфт, пандус □
ДБ Н В.1.1-7	АПС, 2 виходи / поверх, час евак.	≤ 3 хв / 250 осіб	Нова АПС □
ДБ Н В.2.6-31	Термоопір стін, даху, вікон	$R \geq 3,3$ / $\geq 4,95$ / $\geq 0,75$	Утеплення 120 мм □
ДБ Н В.2.2-5	Укриття в цоколі	150 м ² , 2 виходи	Цоколь, 150 м ² □
ДБ Н Б.2.2-12	К-т забудови, озеленення	$\leq 0,40$ / $\geq 15\%$	0,30 / 15,1% □

1.7. Світовий і вітчизняний досвід проектування за темою

ДП

Аналіз аналогів є обов'язковим методологічним інструментом передпроектного дослідження. Він дозволяє виявити перевірені практикою архітектурні та організаційні рішення, уникнути типових помилок і

сформулювати власні принципи проєктування на основі осмислення чужого досвіду. Для цього проєкту відібрано шість аналогів — три вітчизняних і три зарубіжних, — що ілюструють різні масштаби, підходи та контексти ревіталізації культурно-мистецьких будівель.

Аналог 1. Промприлад.Реновація, Івано-Франківськ, Україна (з 2017)

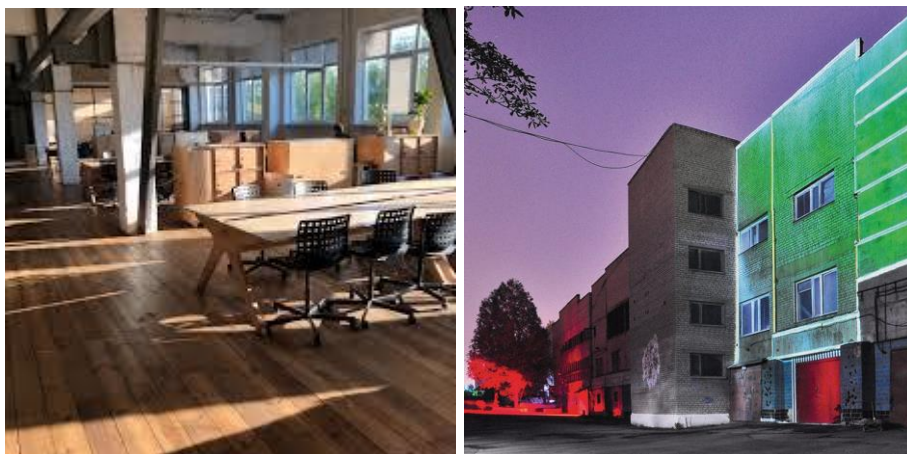
Загальна площа: 45 000 м² (поетапна реалізація). Типологія: ревіталізація радянського промислового заводу в інноваційний хаб.

«Промприлад.Реновація» — найближчий географічний та концептуальний аналог для проєкту Спільки художників. Це інноваційний хаб на базі ревіталізованого заводу приладобудування в центрі Івано-Франківська, що розвивається на перетині нової економіки, урбаністики, сучасного мистецтва та неформальної освіти. Проєкт реалізується поетапно з 2017 року під керівництвом Юрія Филюка; на першому освоєному майданчику ~2 000 м² розмістили коворкінг, освітні простори, бар та місцеві бізнеси.

Ключові архітектурні рішення: збереження промислових об'ємів, відкриті стелі, цегляні стіни, бетонні підлоги як художнє рішення, а не «недолік»; вставки зі скла та металу, що маркують нові функції без маскуванню існуючої структури. Ключові організаційні рішення: модель крауд-інвестування, що залучила понад \$17 млн; поетапне освоєння з мінімальним початковим капіталом; формування ком'юніті резидентів до відкриття будівлі [20].

Принцип, засвоєний для нашого проєкту: реконструкція — це передусім процес формування спільноти, а не просто ремонт будівлі. Архітектура є рамкою; зміст і цінність формують люди.

Аналог 2. IZONE Creative Community, Київ, Україна (з 2018)

Площа: ~6 000 м². Типологія: реконструкція суднобудівного заводу у креативний хаб.

IZONE — найближчий за масштабом і функціональним наповненням вітчизняний аналог для нашого проєкту. Хаб поєднує галерейні та виставкові простори, студії для художників, відкриту сцену, коворкінг та освітні зони на лівому березі Дніпра у Києві. Планувальна структура IZONE будується на принципі «містечка» — кожний функціональний блок має власну входову групу та характер, але всі вони пов'язані спільним відкритим двором простором, що функціонує як вулиця.

Ключові уроки IZONE для нашого проєкту: мультифункціональний мистецький простір може бути водночас комерційно стійким (за рахунок оренди студій та коворкінгу) і відкритим для широкої аудиторії (за рахунок публічних заходів та виставок); принцип «відкритого двору» є головним організуючим елементом, що визначає характер усього комплексу; відкрита сцена для вуличних подій є ключовим магнітом для нових відвідувачів [21].

Аналог 3. КИТ (павільйон № 9, ВДНГ), Київ, Україна (2021)

Площа: ~3 500 м². Типологія: реконструкція павільйону ВДНГ у культурно-соціальний простір.

Проект ревіталізації павільйону № 9 ВДНГ у Києві, реалізований архітектурним бюро «ФОРМА» та урбан-бюро Big City Lab, є важливим

прецедентом роботи з радянською модерністською спадщиною в Україні. Об'єкт, збудований у 1958 році, пройшов мінімальне архітектурне втручання: нові функції (виставковий та концертний зал, коворкінг, кафе) було вписано в існуючу структуру без зміни її несучої системи та зовнішнього вигляду. Будівля залишилась впізнаваною — і саме тому «запрацювала» як місце з пам'яттю.

Принцип, засвоєний для нашого проєкту: у модерністської спадщини є безумовний потенціал, який потрібно вміти побачити [22]. Проблема не у відсутності методів роботи з такою архітектурою, а у браку чіткого розуміння її цінності на рівні замовника та суспільства.

Аналог 4. Tate Modern, Лондон, Велика Британія (2000, розширення 2016)

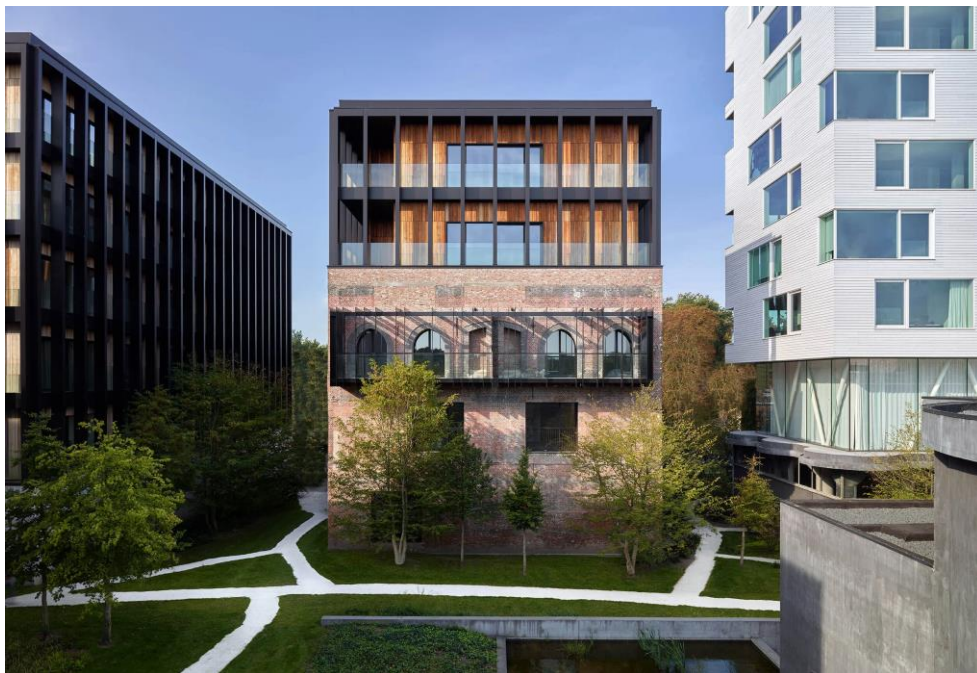

Площа: 34 500 м² (оригінал) → 88 000 м² (після розширення).
Архітектори: Herzog & de Meuron. Типологія: реконструкція електростанції у найвідвідуваніший музей сучасного мистецтва світу.

Tate Modern є глобальним еталоном реконструкції будівлі промислово-інфраструктурного призначення у провідний культурний інститут. Принципове рішення Херцога та де Мерона: збереження турбінного залу (потужного промислового простору розмірами 35×155 м, висота ~26 м) як головного атріумного простору музею. «Порожнеча» та монументальний масштаб виробничого залу стали головною архітектурною особливістю будівлі — і саме це зробило Tate Modern унікальним у світі.

Для нашого проєкту цей принцип трансформується: замість того, щоб маскувати або «облагороджувати» характерні ознаки будівлі 1972 року (відкриту цеглу, бетонні перекриття, коридорну логіку планування), ми використовуємо їх як головний художній ресурс. Майстерні художників — серцевина хабу, а не «залишок» минулого [23].

Аналог 5. Kanaal, Антверпен, Бельгія (з 2013)

Площа: ~10 000 м². Автор: Axel Vervoordt + архітектурна команда. Типологія: редевелопмент промислового комплексу (елеватор + пивоварня) у мистецький квартал.

Kanaal у передмісті Антверпена є одним із найбільш обговорюваних у фахових колах прикладів адаптивного повторного використання будівель у

культурний простір. Дизайнер і куратор Аксель Вервордт перетворив серію промислових складських будівель на квартал, де виставкові галереї, художні майстерні, приватні апартаменти та ресторани утворюють єдине середовище. Ключова ідея Kanaal — «стратифікація часу»: нові інтервенції не намагаються виглядати «старими», але й не домінують над існуючою структурою. Їх стосунки рівноправні — кожен шар видимий і читається.

Принцип, засвоєний для нашого проєкту: архітектурний образ «чесного контрасту» — кортеновська сталь, скло та дерево в діалозі з цегляною кладкою 1972 року — є правильнішою стратегією, ніж спроба «омолодити» або «ретросилізувати» фасад [24].

Аналог 6. Cité de la Culture et Espace Public, Перпіньян, Франція (2018)

Площа: ~2 200 м². Архітектори: Matière Première Architecture. Типологія: ревіталізація казарменного комплексу XIX ст. у культурний центр.

Цей об'єкт відібрано як аналог через порівнянний масштаб (~2 200 м²) і подібний контекст: будівля колишніх казарм у центрі французького провінційного міста перетворена на культурний центр з виставковими залами, майстернями, кафе та відкритим двором. Архітектурне рішення відзначається делікатністю: нові вставки (скло, метал) мінімальні за обсягом,

але максимальні за впливом на характер простору. Відкриття глухих стін двору на вулицю через металеву решітку-портал — прийом, безпосередньо застосований у концепції нашого проєкту для організації зв'язку внутрішнього двору Співки художників з вул. Незалежності.

Таблиця 1.3 – Порівняльний аналіз аналогів

Об'єкт	Площа, м²	Первинна функція	Нова функція	Ключовий принцип	Засвоєний урок
Промприлад, Ів.-Фр.	4 5 000	Завод	Інноваційний хаб	Ком'юніті > ремонт	Поетичність + спільнота
IZON E, Київ	6 000	Завод	Креативний хаб	Відкритий двір	Двір як центр системи
КИТ / ВДНГ, Київ	3 500	Павільйон ВДНГ	Культ.-соц. простір	Мін. втручання	Спадщина як цінність
Tate Modern, Лондон	8 000	Електростанція	Музей мист.	Порожнеча як ресурс	Збереження ядра
Капаа 1, Антверпен	1 0 000	Пром. склади	Мист. квартал	Стратифікація часу	Чесний контраст
Перпіньян, Франція	2 200	Казарми	Культ. центр	Портал -зв'язок	Двір → вулиця

Узагальнення аналізу аналогів дозволяє сформулювати шість ключових принципів, що лягли в основу проєктної концепції реконструкції будівлі Співки художників:

1. Збереження та посилення первинної мистецької ідентичності об'єкта — художні майстерні залишаються серцевиною хабу, навіть якщо їх оточення кардинально змінюється.

2. Відкриття будівлі назовні —фасад першого поверху та публічний майдан перед входом формують активний фасад і запрошують перехожих.
3. Організація внутрішнього двору як головного соціального простору — місце для вуличних подій та неформальної комунікації.
4. Принцип «чесного контрасту» — нові матеріали та підсвітка не маскують існуючу цеглу 1972 року, а вступають з нею в архітектурний діалог.
5. Тришарова функціональна структура — публічні, напівпублічні та приватні зони забезпечують одночасно відкритість і фінансову стійкість хабу.
6. Поетапна реалізація — починати з мінімально необхідних змін, формуючи ком'юніті ще до завершення реконструкції.

Висновок до розділу I

У результаті передпроектного аналізу встановлено комплексну обґрунтованість реконструкції будівлі Спілки художників в Івано-Франківську за чотирма взаємозалежними напрямками: культурним, соціальним, містобудівним і відновлювальним. Будівля 1972 року зведення є не лише об'єктом, що потребує функціонального оновлення, але й носієм культурної пам'яті та архітектурної ідентичності міста, що вимагає бережливого і відповідального підходу.

Аналіз містобудівного середовища підтвердив унікальні якості ділянки: кутове розташування на перетині вул. Незалежності та вул. Франка, близькість до культурного кластеру міста, сприятливий рельєф і повний комплекс інженерних мереж. Теоретичний аналіз дозволив сформувати чіткий понятійний апарат: реконструкція як збереження форми з насиченням новим змістом, адаптивне повторне використання як стратегія роботи зі спадщиною, хаб як тришарова функціональна система.

Нормативний аналіз встановив вимоги шести ключових ДБН, що регулюють проєктування об'єкта. Аналіз шести аналогів — вітчизняних і зарубіжних — дозволив сформулювати шість проєктних принципів, що стали методологічною основою архітектурно-розпланувального рішення. Усі зазначені висновки є безпосередньою підставою для рішень, викладених у Розділах II та III.

РОЗДІЛ II. АРХІТЕКТУРНО-РОЗПЛАНУВАЛЬНЕ РІШЕННЯ

2.1. Графічне вирішення проєкту

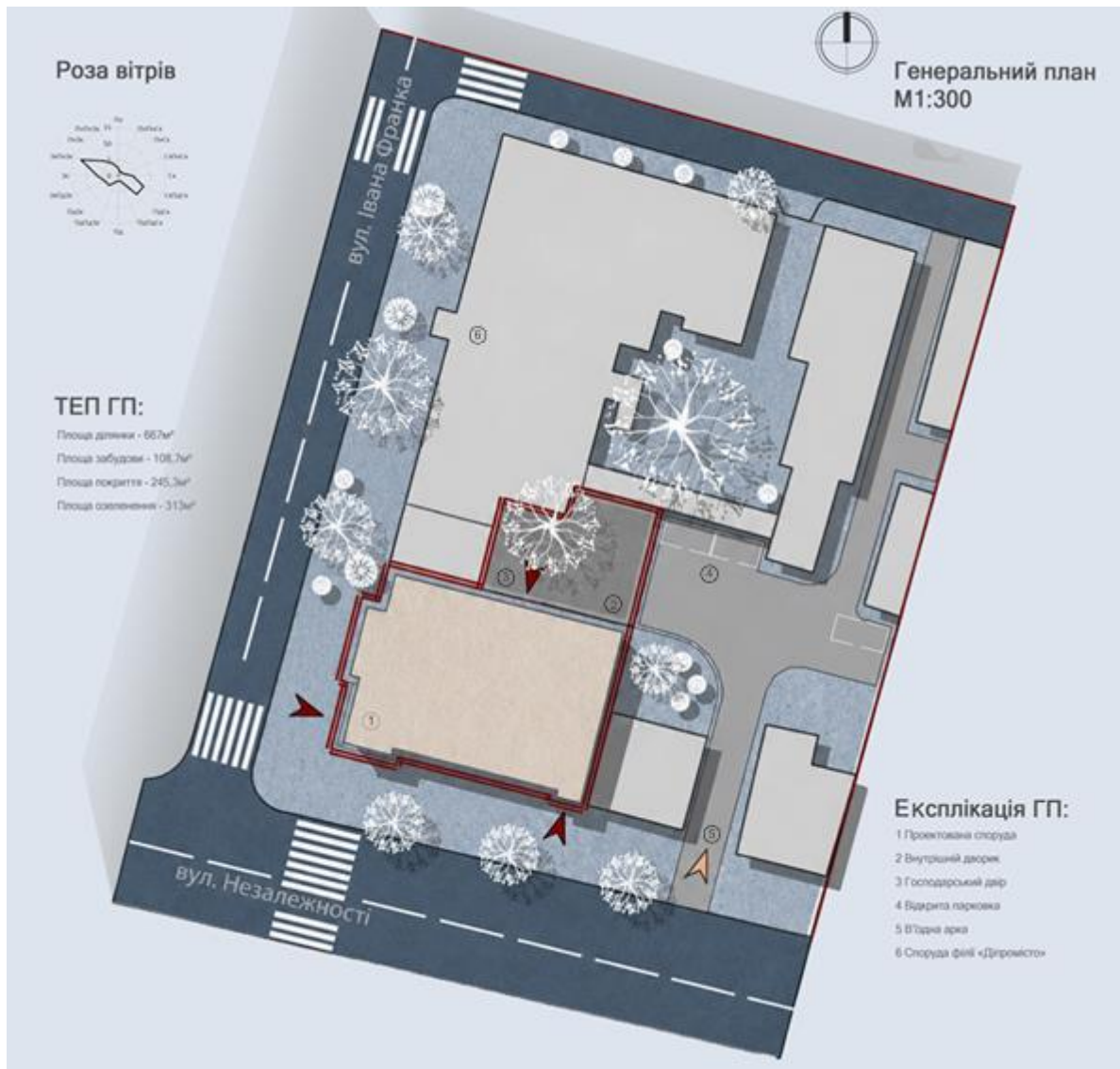
Графічна частина дипломного проєкту є комплексним засобом представлення проєктних рішень реконструкції будівлі Співки художників у багатофункціональний простір-хаб. Весь графічний матеріал виконано відповідно до вимог ДСТУ Б А.2.4-4:2009 «Основні вимоги до проєктної та робочої документації» і структурований у два блоки: архітектурно-містобудівний і детальний проєктний.

Архітектурно-містобудівний блок включає: ситуаційну схему з відображенням місця розташування об'єкта в структурі міста, позначенням основних транспортних магістралей;

(рис. 1.1),

генеральний план з благоустроєм ділянки

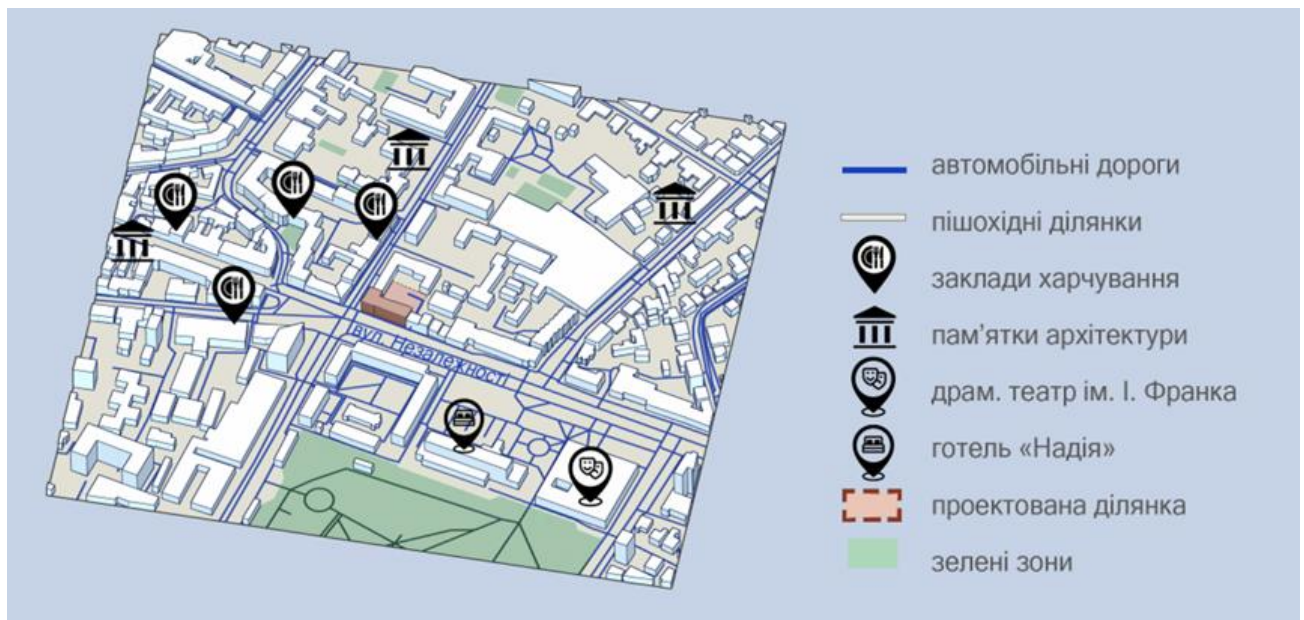
(1.2.), функціональним зонуванням прилеглої території

(1.3); схеми транспортних та пішохідних зв'язків

(1.4.); схеми туристичної інфраструктури та історико-культурних ресурсів

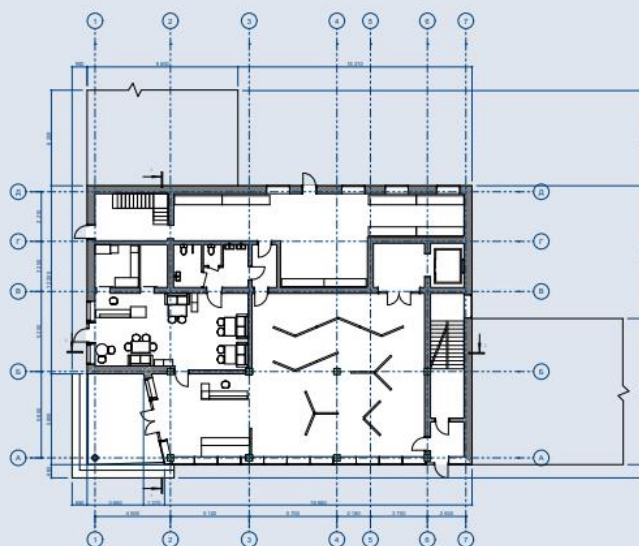
(1.5.); вкопювання з генплану м. Івано-Франківськ

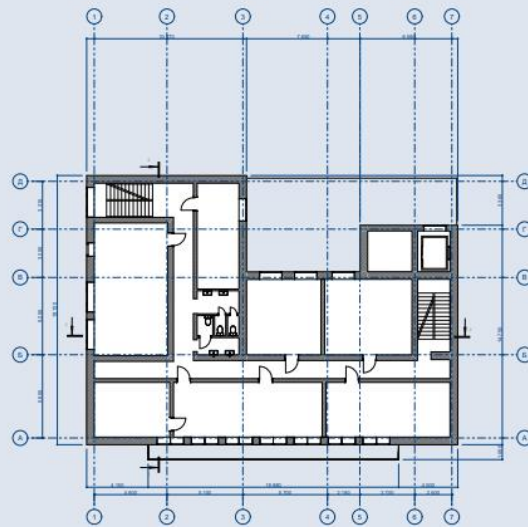
(1.6).

Проектний блок складається з таких креслень. Плани поверхів — 1-го (відм. 0,000)

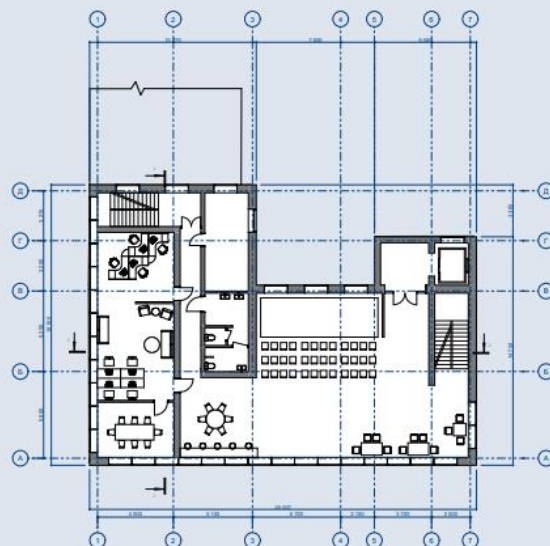
1

2

6

(рис. 1.8.) поверхів — у масштабі М 1:200. На кожному плані позначено: несучі стіни (товстою лінією), ненесучі перегородки (тонкою), прорізи вікон і дверей, сходові марші, шахту ліфту, функціональне призначення кожного приміщення та його площу. Рознесення існуючих елементів (суцільна лінія) від нових проєктних (виділені штриховкою або кольором) відповідає принципу «чесного діалогу» проєкту.

Фасади — головний по вул. Незалежності

(рис. 1.9.) та бічні

(рис. 2.0.) — у М 1:200.

На фасадах відображено: матеріали оздоблення, відмітки поверхів, нові вітражні прорізи. Розрізи — поздовжній (по вісі вітражного фасаду) та

поперечні розрізи

(рис. 2.1.) — у М 1:200, що розкривають внутрішню висоту приміщень, конструкцію перекриттів і даху.

Деталювання: вузол вітражного порталу, вузол примикання покрівельного пирога до парапету. Схемні матеріали: таблиця техніко-економічних показників, схема зонування приміщень.

Концепція графічного вирішення будується на ідеї «чесного діалогу»: на кресленнях чітко розмежовані існуючі конструкції (показані суцільними лініями стандартної товщини) та проєктні рішення (виділені окремим кольором та умовними позначеннями). Це відображає архітектурну стратегію проєкту — не приховувати вік будівлі, а вступати з нею в діалог. Кольорова палітра подачі будується на поєднанні теплого сірого (існуюча цегляна структура) і білого.

2.2. Містобудівний аналіз проєктованої ділянки

2.2.1. Обґрунтування вибору ділянки для проєктування

Об'єктом проєктування є будівля та земельна ділянка Івано-Франківської обласної організації НСХУ за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 53. Вибір ділянки зумовлений необхідністю реконструкції існуючого об'єкта — що принципово змінює логіку обґрунтування порівняно з вибором ділянки для нового будівництва: у даному випадку «ділянка» є вихідною умовою завдання, а не результатом проєктного пошуку.

Проте навіть за умови фіксованого місця розташування необхідно обґрунтувати відповідність ділянки вимогам нового функціонального призначення — багатофункціонального культурного хабу. Аналіз проведено відповідно до ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій» [3] та ДБН В.2.2-9:2018 «Громадські будинки та споруди» [4].

Ділянка розташована на перетині вул. Незалежності та вул. Франка — у центральній частині міста, у зоні максимальної пішохідної активності. За містобудівним зонуванням — громадська зона Г-1 (об'єкти культури, освіти, торгівлі, адміністративні), що повністю відповідає проєктованій функції хабу. Червона лінія забудови вздовж вул. Незалежності проходить по периметру існуючого цоколю будівлі — відступ від червоної лінії не передбачений, що є

типовим для центральної щільної забудови і зберігається в проєкті реконструкції.

Нормативна перевірка відповідності ділянки вимогам:

- коефіцієнт забудови існуючої будівлі $\sim 0,30$ від площі ділянки — відповідає нормативному обмеженню $\leq 0,40$ (ДБН Б.2.2-12:2019, табл. 8.1);
- озеленення прилеглої території $\geq 15\%$ — забезпечується наявними та проєктними насадженнями ($\geq 300 \text{ м}^2$ із $\sim 3\,300 \text{ м}^2$ загальної площі ділянки);
- 2 місця для МГН (ширина 3,6 м) — проєктуються безпосередньо біля головного входу, відповідно до ДБН В.2.2-40:2018 [12];
- двосторонній вуличний фронт (вул. Незалежності + вул. Франка) дозволяє організувати розмежування публічного та господарського потоків без конфлікту.

Переваги розташування, що підтверджують вибір ділянки для реконструкції під функцію хабу:

- центральна зона міста — пішохідна доступність з більшості районів міста пішки за 10–20 хв або громадським транспортом (зупинки в радіусі 150 м);
- пішохідна вісь вул. Незалежності як головний потік потенційних відвідувачів — денна інтенсивність пішохідного руху поблизу об'єкта оцінюється в 3 000–5 000 осіб/год;
- насичене культурно-громадське оточення: Івано-Франківська обласна філармонія ($\sim 200 \text{ м}$), Краєзнавчий музей ($\sim 300 \text{ м}$), Центральний парк культури та відпочинку ($\sim 250 \text{ м}$), готель «Надія» ($\sim 150 \text{ м}$), торговий квартал ($\sim 100 \text{ м}$);
- наявність прилеглої незабудованої ділянки (внутрішній двір $\sim 100 \text{ м}^2$) для організації відкритого публічного простору — одного з ключових елементів концепції хабу;

- повний комплекс підключень до інженерних мереж (теплопостачання, водопровід, каналізація, електро- та слабкострумові мережі) вздовж обох вулиць.

Таблиця 2.1 – Баланс площ проєктної ділянки

Зона / Елемент	Площа, м ²	% від загальної	Нормативна вимога	Відповідність
Будівля (площа забудови, 1-й пов.)	~108,7	~30%	≤ 40% (ДБН Б.2.2-12)	✓
Відкритий двір / публічний простір	~100	~21%	—	Потенціал розвитку
Озеленення (газон, дерева, кущі)	≥ 313	≥ 15%	≥ 15% (ДБН Б.2.2-12)	✓
Паркінг (3 місця МГН, 3,6 м шир.)	~50	~2%	Обов'язково (ДБН В.2.2-40)	✓
Пішохідні шляхи, входи, площадки	~500	~15%	—	—
Господарська зона (ТПВ, техвхід)	~100	~3%	—	Окремий в'їзд ✓
Вхідна площадка з мощенням	~450	~14%	—	—
РАЗОМ	~1300	100%	—	—

Транспортно-пішохідний аналіз ділянки. Схема транспортної та пішохідної доступності показує: зупинки маршрутного транспорту (маршрути №№ 1, 3, 7, 12, 25, 30) розташовані на відстані 80–150 м від головного входу; велосипедна інфраструктура міста — вул. Незалежності є частиною основного веломаршруту центру; паркування автомобілів — вздовж вул. Франка наявні місця вуличного паркування. Дефіцит паркувальних місць у центрі вирішується орієнтацією хабу на пішохідних і велосипедних відвідувачів (велопарковка на 15–20 місць у проєкті).

2.2.2. Характеристика природно-ландшафтних і кліматичних умов

Івано-Франківськ розташований у передгірській частині Карпат на висоті 250–260 м н.р.м. у долині річки Бистриця Надвірнянська. Місто належить до помірно-континентального кліматичного поясу (кліматичний район II за ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010) з вираженим карпатським впливом: порівняно м'якою зимою, відносно прохолодним літом і значною кількістю опадів. Ці кліматичні особливості безпосередньо враховано в проєктних рішеннях реконструкції.

Температурний режим. Середньорічна температура повітря $+7,5^{\circ}\text{C}$. Абсолютний мінімум температури: -33°C (зафіксований раз за 50 років). Розрахункова температура найхолоднішої п'ятиденки: -21°C (використовується для розрахунку теплозахисту огорожуючих конструкцій). Кількість опалювальних діб на рік: 187 (при $T_n \leq +8^{\circ}\text{C}$). Розрахункова літня температура: $+28^{\circ}\text{C}$ (для розрахунку кондиціонування).

Вітровий режим. Переважаючий напрямок вітрів — північно-західний та захід (за 8-румбовою розою вітрів, частота 25–30%). Середньорічна швидкість вітру: 3,2 м/с. Розрахункова швидкість вітру (для конструктивних розрахунків): 22,5 м/с. Нормативний вітровий тиск: 0,38 кПа (II вітровий район за ДБН В.1.2-2:2006). Переважаючий напрямок вітру враховано при організації відкритого дворового простору — захист від вітру з боку північного заходу забезпечується масивом основного об'єму будівлі та проєктними зеленими насадженнями по периметру двору. Вхідна площадка на вул. Незалежності (орієнтація південь–схід) захищена від переважаючих вітрів кутовим розташуванням будівлі.

Снігове навантаження та опади. Річна кількість атмосферних опадів — 650–750 мм; максимальна — у червні–серпні (65–80 мм/міс). Кількість снігових днів на рік: 50–70. Розрахункова маса снігового покриву: 1,0 кПа (II сніговий район за ДБН В.1.2-2:2006). Розрахункова глибина промерзання ґрунту: 0,82 м (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010) — враховується при проєктуванні

глибини закладення фундаментів і підземних комунікацій. Відносна вологість повітря — 75–80% (найвища у листопаді–грудні, найнижча у квітні–травні). Висока вологість клімату обумовлює необхідність надійної гідроізоляції покрівлі та ефективної вентиляції приміщень.

Геологічні та гідрологічні умови. Ґрунти основи в районі вул. Незалежності — суглинки від напівтвердої до тугопластичної консистенції (показник текучості $IL = 0,15–0,35$), нормативний тиск $R_0 = 0,20–0,25$ МПа. Рівень ґрунтових вод: 3,5–5,0 м від поверхні землі (за даними геологічних вишукувань у центральній частині міста) — нижче підшви фундаментів існуючої будівлі, що виключає необхідність дренажу при реконструкції.

Інсоляція та освітлення. Орієнтація головного фасаду будівлі — на південь–схід (вул. Незалежності). Кількість годин сонячного сяйва на рік: ~1 750 год. Нормативна тривалість інсоляції для громадських будівель — не менше 2,5 год/добу у весняно-осінній період (ДСП 173-96 [10]). Для виставкового залу та публічних просторів першого поверху, орієнтованих на південь, тривалість інсоляції перевищує норму і складає 3,5–4,0 год/добу у рівнодення — що є перевагою для природного освітлення галерейних просторів. Для запобігання перегріву вітражного фасаду в літній період у проєкті передбачено сонцезахисні ламелі та скло з низьким коефіцієнтом сонячного пропускання ($g\text{-фактор} \leq 0,35$).

Таблиця 2.2 – Кліматичні характеристики м. Івано-Франківськ (кліматичний район II)

Параметр	Значення	Нормативний документ
Середньорічна температура повітря	+7,5°C	ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010
Розрах. температура найхол. п'ятиденки	-21°C	ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010
Розрах. літня температура (для кондиц.)	+28°C	ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010
Кількість опалювальних діб на рік	187 діб	ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010

Параметр	Значення	Нормативний документ
Нормативне снігове навантаження	1,0 кПа (II сн. район)	ДБН В.1.2-2:2006
Нормативний вітровий тиск	0,38 кПа (II вітр. район)	ДБН В.1.2-2:2006
Річна кількість опадів	650–750 мм	—
Відносна вологість повітря	75–80%	—
Розрах. глибина промерзання ґрунту	0,82 м	ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010
Нормативний опір теплопередачі стін	$\geq 3,3 \text{ м}^2\text{К/Вт}$	ДБН В.2.6-31:2021
Нормативний опір теплопередачі покр.	$\geq 4,95 \text{ м}^2\text{К/Вт}$	ДБН В.2.6-31:2021

Вплив кліматичних умов на проєктні рішення реконструкції. Клімат м. Івано-Франківськ обумовлює такі конкретні проєктні рішення: утеплення зовнішніх стін системою EIFS товщиною 120 мм — для досягнення $R \geq 3,3 \text{ м}^2\text{К/Вт}$; утеплення покрівлі товщиною 200 мм — для досягнення $R \geq 4,95 \text{ м}^2\text{К/Вт}$; потрійний склопакет Low-E у вітражній системі ($U_g = 0,5 \text{ Вт/м}^2\text{К}$); система рекуперації тепла у вентиляційній установці (ефективність $\geq 75\%$) — для економії тепла в опалювальний сезон 187 діб; сонцезахисні ламелі та Low-E-скло — для захисту від перегріву у літній період; внутрішній двір зі стороною, захищеною масивом будівлі від північно-західних вітрів — для комфортного використання відкритого простору у більшу частину року.

2.3. Функціонально-розпланувальне рішення

Функціональна програма хабу розроблена з урахуванням трьох цільових аудиторій: художників та представників творчих професій (резиденти), широка міська громада (відвідувачі) та студенти мистецьких і дизайнерських спеціальностей (учасники освітніх програм). Функціональне зонування здійснюється по вертикалі — кожен поверх має чітку функціональну спрямованість при можливості горизонтальних зв'язків між суміжними зонами.

Загальна схема зонування

Будівля поділяється на три вертикальних зони за рівнем публічності. Публічна зона (1-й 6-й поверх) — відкрита для всіх без обмежень у години роботи хабу. Напівпублічна зона (2-й, 3-й поверхи) — доступна за попереднім записом, квитком або карткою резидента. Приватна зона (4-й, 5-й поверхи) — для резидентів і членів Спілки за картками доступу.

Перший поверх (відм. 0,000) — публічний «майдан» хабу: площа ~370 м². Включає: головне фое з рецепцією та гардеробом (~10 м²), де відвідувач одночасно бачить вхід до виставкового залу, кафе; виставковий зал гнучкого планування (~118,65 м²) з висотою стелі 4,0–5,5 м у двосвітній частині — трансформується під виставки, перформанси, публічні лекції, ринки авторських робіт; кафе — простір неформальної комунікації. Суцільне вітражне застелення шостого поверху формує активний фасад і забезпечує візуальний зв'язок із першим поверхом.

Другий поверх — освітній блок: площа ~205 м². Включає: три аудиторії-майстерні для воркшопів (~30 м² кожна) — для груп до 15 осіб, обладнані мольбертами, столами для рисунку, мийками, шафами для матеріалів; орендовані приміщення (згальна площа всіх ~100 м²); коворкінг (~20 м²) — короткострокове перебування запрошених художників.

Третій поверх : площа ~205 м².

Четвертий поверх — студії резидентів: площа ~200 м². Гнучке планування: від 6 до 8 індивідуальних студій (~20–25 м² кожна) або 2–3 спільних майстерні (~30 м²). Орієнтований на творчих практиків — дизайнерів, ілюстраторів, керамістів, ювелірів — які потребують постійного робочого місця в мистецькому середовищі. Доступ — за карткою резидента.

П'ятий поверх — майстерні Спілки художників: площа ~200 м². Зберігає первинне призначення поверху — традиційні майстерні для живопису, графіки, скульптури та монументального мистецтва. Новація:

open-studio формат двічі на тиждень у визначені години — двері майстерень відкриваються для відвідувачів, що мають спостерігати за творчим процесом і придбати роботи безпосередньо.

Шостий поверх — майстерні Спілки художників: площа ~200 м². Включає: коворкінг зону, сцену для громадських виступів та перформансів, лоббі-бар, студії малювання для дітей дошкільного та шкільного віку.

Таблиця 2.3 – Функціональна програма проєкту реконструкції

Приміщення / зона	Призначення	ов.	П л., м ²	Примітка
Фое, рецепція	Прийом відвідувачів		10	Проходи ≥ 1,5 м
Виставковий зал (2-світний)	Виставки, перформанси, лекції		11 8,65	Н = 5,5 м, трекове освітлення Ra ≥ 95
Кафе	Харчування, комунікація		48 ,69	20 + місць
Лоббі- бар	Відпочинок		11 0,38	Панорама на місто
Аудиторії-майстерні (3 шт.)	Воркшопи, заняття		3 × 30 = 90	До 15 осіб кожна
Склад	Зберігання об'єктів для виставок		73 ,42	—
Студії малювання	Навчання		20	Дитячі студії
Арт-резиденція	Короткостр. проживання		30	Запрошені художники
Коворкінг (відкрита зона)	Робота, нетворкінг		20	≥ 30–35 міст
Зал для зібрань	Зустрічі, онлайн-дзвінки		17 ,66	Звукоізоляція ≥ 40 дБА
Зона відпочинку, кухня	Відпочинок, перекус		30	—
Студії резидентів (6–8 шт.)	Творча робота		20 0	Гнучке планування
Майстерні Спілки	Живопис, графіка, скульптура		20 0	Open-studio формат

Приміщення / зона	Призначення	ов.	П л., м ²	Примітка
Технічні приміщення, склади	Інженерні функції	ок.	15 0	Окремий вхід з вул. Франка
Санвузли (кожен пов., 6 рівнів)	—	–5.	96	1 адапт. санвузол/пов.
Коридори, комунікації	Горизонт. зв'язки	–5	12 0	Коридори ≥ 1,5 м
Шахта ліфту, сходові клітки	Вертик. комунікації		84	—
РАЗОМ	—		~1 490	—

2.4. Опис генерального плану

Будівля розташована у кутовій ділянці з орієнтацією головного фасаду на вул. Незалежності (напрямок південь–схід). Г-подібна форма будівлі в плані формує внутрішній напівзамкнений двір, зверненим у бік кварталу — він є ключовим елементом благоустрою.

Зона 1 — Внутрішній двір (~120 м²): напівзамкнений зелений простір між крилами будівлі. Доступний з вул. Незалежності через арку першого поверху (ширина ~3,0 м, висота ~3,5 м). Двір є «серцем» хабу — простором неформальної комунікації та сезонних заходів. Поділяється на три мікрозони: мощена тераса (~20 м²) з дерев'яним настилом; центральна подієва площадка (~50 м²) для заходів до 150 осіб; зона зелені та відпочинку (~50 м²) — газон, 3–4 листяних дерева, лавки.

Зона 2 — Господарська зона (вул. Франка, ~100 м²): технічний в'їзд (ширина 3,5 м) з твердим асфальтобетонним покриттям, контейнерний майданчик ТПВ з трьома контейнерами для роздільного сортування (папір, скло, пластик) і одним для загального сміття. Зона відокремлена від публічного простору залізобетонним огорожувальним бордюром і живоplotом із кущів (туя, тис). Вихід з цокольного поверху для технічного персоналу.

Зона 3— Паркування для МГН: 2 місця (ширина 3,6 м кожне, відповідно до ДБН В.2.2-40:2018) розташовані безпосередньо біля головного входу вздовж вул. Незалежності. Горизонтальна розмітка — жовта, вертикальний знак — стандартна піктограма. Тактильне керівництво від паркомісць до входу — тактильна плитка.

Зона 4 — Велопарковка: 15–20 місць U-подібних металевих стояків у сірому матовому кольорі, розміщених у бічній частині вхідної площадки. Поряд — настінна «велостанція» з базовим набором інструментів для дрібного ремонту (насос, ключі).

Зона 5 — Озеленення: по периметру дворового простору висаджуються дерева та кущі місцевих порід — горобина звичайна (h 4–5 м), клен татарський, спірея японська, перстач чагарниковий. Газон — стійкі травосуміші для помірного клімату. У зоні входу — сезонні квіткові клумби та вуличні кашпо з геранями, петунією, лобелією (весна–осінь). Система збору дощових вод з даху будівлі (резервуар 10 м³ у цоколі) для поливу зелених насаджень без використання водопровідної води у теплий сезон.

Баланс покриттів на ділянці. Тверде покриття (мощення, асфальт) — ~1 600 м² (48%). Зелені насадження і газон — ~313 м² (33%). Будівля і навіс — ~600 м² (19%). Коефіцієнт озеленення ~0,33 > нормативного 0,15, що підтверджує відповідність вимогам ДБН Б.2.2-12:2019.

2.5. Вирішення основних комунікаційних зв'язків

Горизонтальні комунікації

Горизонтальні комунікації організовано за коридорно-секційним принципом на першому поверсі. Центральний коридор шириною 2,0 м на кожному поверсі (2–5) забезпечує зв'язок між усіма приміщеннями. На першому поверсі коридор безпосередньо пов'язаний з виставковим залом, кафе та магазином — без зайвих перегородок і тупиків. Ширина евакуаційних коридорів — не менше 1,5 м (мінімум за ДБН В.1.1-7:2016 [13] для Ф3.6, клас 2).

Ширина дверних прорізів: головний вхід — 2,7 м, за ДСТУ EN 16005:2019); двері в приміщення — 0,9 м (норма для МГН за ДБН В.2.2-40:2018 — мінімум 0,9 м); двері евакуаційних виходів — 1,0 м. Пороги відсутні скрізь — нульовий перепад між коридором і приміщеннями відповідно до вимог безбар'єрного середовища.

Вертикальні комунікації

Вертикальні комунікації включають три елементи — існуючу сходову клітку, новий ліфт і нову сходову клітку.

Існуюча двомаршова сходова клітка: збережена і відреставрована. Ширина маршу — 1,2 м (відповідає ДБН В.1.1-7:2016 для будівлі Ф3.6 при розрахунковому числі евакуйованих до 200 осіб з одного поверху). Сходова клітка типу Л1 (з природним освітленням через вікна на кожному сходовому майданчику). Нові металеві перила висотою 1,1 м з суцільним поручнем і додатковим нижнім поручнем на висоті 0,7 м (для дітей та МГН). Нове покриття маршів — шліфований бетон із протиковзними вставками з нержавіючої сталі. Аварійне освітлення — на кожному сходовому майданчику від акумуляторного блоку (автономність ≥ 1 год).

Новий ліфт для МГН: проектується у нові влаштованій або існуючій шахті. Технологія Machine Room Less (MRL) — без окремого машинного відділення. Розміри кабіни — 1100×1400 мм (мінімум за ДБН В.2.2-40:2018); розміри шахти — 1600×1800 мм. Вантажопідйомність — 630 кг (8 осіб). Швидкість — 1,0 м/с. Точність зупинки — ± 5 мм (необхідно для нульового порогу між кабіною і поверхнею поверху). Управління ліфтом адаптоване для МГН: кнопки на висоті 0,9–1,2 м від підлоги, рельєфні позначення шрифтом Брайля, звукова індикація поверху. Ліфт обслуговує всі поверхи від цоколю до 5-го.

Нова відкрита сходова клітка : виходить на вул.Незалежності.

Організація потоків

Потоки відвідувачів і персоналу чітко розмежовані. Відвідувачі: головний вхід з вул. Незалежності → фое → виставковий зал, кафе, (1-й поверх), ліфт або сходи на верхні поверхи. Персонал і резиденти: допоміжний вхід з вул. Франка → коридор → сходи або ліфт → відповідний поверх. Господарський потік (доставка матеріалів, ТПВ): технічний в'їзд з вул. Франка → господарська зона → вхід у цоколь. Евакуаційні виходи: з кожного поверху — у сходову клітку; з 1-го поверху — через два виходи (головний + додатковий через кафе до двору); з цоколю — окремий вихід до господарської зони.

2.6. Організація благоустрою території

Благоустрій ділянки вирішується в логіці «відкритого культурного двору»: простір перед будівлею та внутрішній двір стають безпосереднім продовженням хабу назовні, а не відокремленою від нього огороженою закритою зоною. Концепція благоустрою базується на трьох принципах: безбар'єрність (відсутність будь-яких перепадів між рівнем тротуару і мощеними зонами, тактильні покриття для осіб з вадами зору), комфортність (захист від дощу в зоні входу, тінь від дерев влітку, освітлення у нічний час), мистецтво в публічному просторі (постійна ротація скульптур і мурал як невіддільна частина благоустрою).

Покриття

Внутрішній двір: три типи покриття, що змінюються відповідно до функції зони. Мощена тераса кафе — дерев'яний декінг WPC (деревно-полімерний композит), профіль 140×25 мм, колір «тик», стійкий до вологи і ультрафіолету. Центральна подієва площадка — бетонні плити 400×400 мм у сірому тоні, укладені з розшивкою 10 мм (газонна трава або гравій у розшивці). Зона зелені — газон із сумішшю злакових трав (стійких до затінення і вологи), обмежений декоративним бордюром зі кортеновської сталі $h = 80$ мм.

Господарська зона: асфальтобетон АС 12,5 (покриття дорожнє ІІІ категорії), ухил 2% до зливових решіток. Господарська зона і публічний простір розділені тактильними напрямними смугами із плит з крапчастою поверхнею по ДБН В.2.2-40:2018.

Освітлення

Зовнішнє освітлення вирішено у трьох рівнях. Верхнє освітлення ($h = 4\text{--}5$ м): торшерні LED-опори на вхідній площадці — 4 шт. Потужність 60 Вт кожна, колірна температура 3000 К (тепле біле), рівень освітленості у горизонтальній площині $E = 20\text{--}30$ лк (норма за ДБН Б.2.2-5:2011 для пішохідних зон — 10 лк). Нижнє освітлення ($h = 1,0\text{--}1,5$ м): торшерне освітлення у дворі — 8 шт., потужність 20 Вт, 2700 К (тепле), $E = 5\text{--}10$ лк. Декоративне підсвічування: вбудовані в покриття LED-точки вздовж меж мощення; підсвічування фасаду знизу (LED-стрічка у силіконовій трубці, IP65); акцентне підсвічування вхідного порталу (LED-прожектори 100 Вт у ніші навісу), вікон та мозаїки. Система управління освітленням — від BMS, з можливістю дистанційного зміни режимів і кольорів підсвічування для тематичних заходів.

Малі архітектурні форми та арт-об'єкти

Лавки: трьох типів — зі спинками для відпочинку (у дворовій зоні зелені), без спинок для короткочасного очікування (вхідна площадка), скандинавського типу «комунікаційні» (у L-формі для неформальних зустрічей у дворі). Матеріал — деревина з металевими ніжками або монолітний бетон із деревним покриттям сидіння.

Смітники для роздільного сортування: у публічних зонах — комплект із 3 контейнерів (папір, скло/метал, пластик) у металевих кожухах, колір — антрацит, піктограми для навігації. В господарській зоні — 4 великих контейнери 1 100 л.

Арт-об'єкти: зона вхідної площадки і двору проєктується з можливістю ротаційного розміщення 3–5 скульптурних об'єктів (переважно зовнішня скульптура членів Спільки або запрошених митців, зміна раз на 1–2 місяці). На глухій торцевій стіні по вул. Франка проєктується мурал (~80 м²) — виконується місцевим художником за закритим конкурсом.

2.7. Об'ємно-планувальне рішення головної споруди

2.7.1. Загальні характеристики

Проєкт передбачає реконструкцію та часткову добудову існуючої п'ятиповерхової будівлі з цокольним поверхом. Загальні габарити будівлі після реконструкції: довжина по вул. Незалежності — ~25 м; глибина корпусу — ~18 м (по вул. Франка, з урахуванням Г-подібної форми); висота від відмітки землі до верху парапету — ~20,5 м. Кількість поверхів — 6 наземних. Конфігурація плану — Г-подібна, з внутрішнім кутом, зверненим у бік двору. Площа забудови першого поверху — ~1 108,7 м². Загальна площа будівлі — ~1676 м².

Висоти поверхів (від чистої підлоги до чистої підлоги) 1-й поверх — 3,00 м; 2–6-й поверхи — 3,00 м. Двосвітний виставковий зал: висота від підлоги 1-го поверху до нижньої поверхні перекриття 2-го поверху — 4 м.

2.7.2. Фасадне рішення

Головний фасад по вул. Незалежності є найважливішим архітектурним висловлюванням проєкту. Він будується на контрасті між збереженою цегляною пластикою та новим покриттям стін. Додано скляний 6-й поверх, який виступає новим композиційним довершенням вертикального профілю споруди.

Рівень 1-го поверху (відм. 0,000—+4,000): засклення системою стійка—ригель шириною ~18 м. У центрі — вхідний портал. Вітраж забезпечує «розкриття» будівлі на вулицю: з тротуару видно виставковий зал, кафе, рух людей всередині.

Рівні 2–5-го поверхів: зберігається оригінальна цегляна пластика фасаду — характерний для пізнього радянського модернізму ритм прямокутних вікон у цегляних простінках. Цегляна кладка очищується механічним способом і захищається гідрофобізуючим просоченням (паропроникним, без зміни кольору).

Бічний фасад по вул. Франка вирішений стриманіше: очищена і захищена цегляна кладка або нова декоративна штукатурка у білому кольорі . (NCS S 3000-N). Новий елемент — великий вітражний проріз сходово-ліфтового вузла і мурал (~80 м²) на глухій торцевій стіні.

2.7.3. Об'ємно-просторові рішення інтер'єрів

Виставковий зал (1-й поверх, ~118 м²) є центральним публічним простором. Двосвітний об'єм висотою 5,5 м формує відчуття масштабу, характерне для серйозних галерейних просторів. Стіни — білий матовий гіпсокартон на металевому каркасі (для монтажу виставок за допомогою стандартної системи вішання), одна стіна — відкрита цегла як акцентний елемент і «свідок» історії будівлі. Стеля — відкрита залізобетонна плита з фарбуванням у білий матовий колір: металеві рейки систем освітлення, вентиляційні гнучкі трубки і кабельні лотки залишені видимими, що підкреслює характер «чесного» індустріального простору.

Фоє і рецепція (~22 м²) є дистриб'юторним простором: відвідувач одночасно бачить три напрямки — зал, кафе, магазин. Рецепція — невисокий стіл 80 см, без огорожуючого скла (відкрита, гостинна). Навігація вирішена художніми засобами: підлогова графіка, типографічні об'єкти на стінах, кольорове кодування напрямків.

Кафе (~48,69 м²) отримує терракотову керамічну плитку на підлозі (формат 20×20 см або «метро»), підвісні лампи над барною стійкою (Edison-тип, теплий білий 2700 К). Рослини у великих горщиках формують «зелений» куточок поблизу виходу.

Майстерні 5-го поверху отримують максимальну функціональну нейтральність: біла матова фарба стін (що допускає перефарбовування), нова дощата підлога з сосни (товщина 36 мм, фрезерований паз-гребінь), природне освітлення через бічні вікна посилено зенітними ліхтарями — горизонтальні склопакети в покрівлі площею 1,0×1,5 м (4 шт.) забезпечують «верхнє» світло, оптимальне для живопису і графіки.

2.8. Техніко-економічні показники

Техніко-економічні показники проєкту реконструкції визначені відповідно до ДСТУ Б А.2.2-3:2014 «Склад та зміст проєктної документації на будівництво» та зведені у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Техніко-економічні показники проєкту реконструкції

Показник	Значення	Одиниця	Примітка
Площа земельної ділянки	~1767	м ²	—
Площа забудови (1-й поверх)	~1108	м ²	—
Загальна площа будівлі (всі поверхи)	~1676	м ²	ДСТУ Б А.2.2-3
у т.ч. корисна площа	~1146,55	м ²	—
у т.ч. площа підсобних приміщень	~240	м ²	Коридори, санвузли, шахти
Будівельний об'єм будівлі	~6390	м ³	—
Кількість поверхів	6	—	—
Висота будівлі (від планув. відм. до парапету)	~18	м	—
Висота 1-го поверху (чиста)	4,0	м	Збільшена для атриуму
Висота 2–5-го поверхів (чиста)	3,0	м	—
Висота 6 поверху (чиста)	3,0	м	—
Коефіцієнт забудови ділянки	0,70	—	—
Коефіцієнт озеленення ділянки	≥ 0,33	—	Норма ≥ 0,15 ✓
Місткість виставкового залу	до 200	осіб	—

Показник	Значення	Одиниця	Примітка
(стоячи)			
Місткість виставкового залу (сидячи)	60-80	осіб	При виставці чи лекції
Місця в лекційному залі	50	місць	—
Робочих місць у коворкінгу	30–35	місць	$\geq 4 \text{ м}^2/\text{місце}$ ✓
Студій резидентів	6–8	шт.	20–25 м ² кожна
Місця в кафе (всередині)	20+	місць	—
Місця на терасі	10+	місць	Сезонно
Місця в майстернях Співки	60	художників	Члени організації
Одноразове розрахункове навантаження	~250	осіб	ДБН В.2.2-9:2018
Місця велопарковки	15–20	місць	—
Місця паркування для МГН	2	місць	ДБН В.2.2-40:2018 ✓
Площа відкритих громадських просторів	~950	м ²	Площадка + двір + тераса
Площа зелених насаджень	≥ 330	м ²	~33% від площі ділянки

Порівняльний аналіз показників до і після реконструкції. Реконструкція не змінює будівельного об'єму будівлі (6390 м³) і площі забудови (~1108 м²) — що є принциповою позицією проекту: функціональне перетворення досягається не через додавання нових площ, а через переосмислення використання існуючих. Нові площі виникають лише за рахунок надбудови 6-го поверху і балкону-тераси (~12 м²) — в межах існуючого будівельного об'єму. Корисна площа після реконструкції збільшується з ~1 100 м² до ~1 350 м² завдяки більш раціональному плануванню (усунення нефункціональних тупиків і перегородок) і додаванні ще одного поверху до загальної площі.

Висновок до розділу II

Розроблене архітектурно-розпланувальне рішення реалізує концепцію реконструкції будівлі Спілки художників як «живої спадщини»: будівля зберігає свою мистецьку ідентичність і набуває нових функцій, що доповнюють одна одну у єдиній просторовій системі.

Функціональне зонування по вертикалі — від повністю публічного першого поверху до напівприватних майстерень шостого — вирішує ключове протиріччя між відкритістю для міста і збереженням умов для творчої роботи художників. Кожен поверх має власний характер і власну аудиторію, але всі вони є частиною єдиного організму хабу.

Графічне вирішення проєкту відображає стратегію «чесного діалогу»: існуючі конструкції і нові елементи однаково чітко читаються на кресленнях — жодне рішення не «маскується» під інше. Добудова скляного вітражного фасаду першого та шостого поверху, принципово змінюють відносини будівлі з вулицею — з закритої інституції вона стає відкритим міським простором.

Містобудівний аналіз підтверджує оптимальне розташування ділянки для функції хабу: центральна зона, максимальна пішохідна доступність, насичене культурне оточення, наявність внутрішнього двору для відкритих заходів. Кліматичні умови м. Івано-Франківськ повністю враховані в проєктних рішеннях — від теплотехніки огорожуючих конструкцій до організації вітрозахисту дворового простору. Техніко-економічні показники відповідають усім вимогам нормативних документів.

РОЗДІЛ 3. ПРОЄКТНА ПРОПОЗИЦІЯ РЕКОНСТРУКЦІЇ БУДИНКУ ХУДОЖНИКА У БАГАТОКУЛЬТУРНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ПРОСТІР-ХАБ

3.1 Концепція реконструкції: від закритої інституції до живого міського простору

3.1.1 Вихідні передумови формування концепції

Будинок Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України, зведений у 1967–1972 роках за проєктом архітектора Л. Попиченка, впродовж десятиліть формував мистецький простір Прикарпаття. П'ятиповерхова споруда на вул. Незалежності, 53, у якій поєднувались художні майстерні, виставковий зал та адміністративні приміщення, протягом радянського та пострадянського часу слугувала центром образотворчого мистецтва регіону. Нині ця будівля опинилась у точці складного перетину: зберігаючи формальну функцію, вона фактично втратила роль активного публічного простору, перетворившись на замкнену структуру, доступну переважно для вузького кола фахівців.

Концепція реконструкції виростає з усвідомлення цього протиріччя. Будівля, що мала бути живим організмом мистецького життя міста, стала закритим інституційним об'єктом, відділеним від повсякденного міського середовища. При цьому сам будинок несе потужний культурний код: понад п'ять десятиліть тут працювали художники, проводились виставки, народжувались твори мистецтва — ця пам'ять місця є унікальним ресурсом, який неможливо відтворити штучно. Завдання реконструкції полягає не в тому, щоб стерти цей шар і розпочати «з чистого аркуша», а в тому, щоб зробити його видимим, відчутним і доступним для широкої аудиторії.

Відправними точками концепції є три ключові спостереження. По-перше, криза моделі: традиційна модель творчої спілки як закритої організації, що обслуговує виключно своїх членів, вичерпала себе соціально

й економічно. Без залучення нових аудиторій і нових функцій будівля приречена на подальшу деградацію. По-друге, потенціал спадщини: архітектурна форма будівлі у стилі пізнього радянського модернізму, її розташування на центральній вулиці міста та сама «аура» мистецького місця є тими ресурсами, що жоден новозбудований простір не зможе замінити. По-третє, запит суспільства: Івано-Франківськ — місто з розвиненою культурною сценою та активним громадянським суспільством — відчуває реальний дефіцит відкритих мультифункціональних культурних просторів, де творчість, навчання, підприємництво і відпочинок могли б існувати разом.

Із цих передумов формується центральна ідея проєкту: реконструкція будинку художника як трансформація закритої інституції у відкритий мистецький простір-хаб — середовище, де мистецька традиція зустрічається з сучасністю, де художники Спільки залишаються господарями простору, але більше не є його єдиними мешканцями.

3.1.2 Концептуальна модель «Відчинені двері»

Генеральну концептуальну метафору проєкту визначено як «Відчинені двері» — образ, що задає основну логіку всіх рішень: просторових, функціональних, соціальних і комунікаційних. Будинок художника, який десятиліттями стояв із закритими дверима для більшості мешканців міста, має буквально й символічно відкритись назустріч вулиці, місту, людям різних вікових груп і соціального статусу.

Ця метафора реалізується на кількох рівнях. На рівні фасаду — через «розкриття» глухих поверхонь першого та шостого поверху вздовж вул. Незалежності: скляні вітражні прорізи замість непрозорих стін забезпечують прямий візуальний зв'язок між внутрішнім простором виставкового залу й вулицею, перетворюючи фасад на «живу вітрину» мистецтва. Будь-хто, хто проходить повз, бачить те, що відбувається всередині — виставку, подію, творчий процес — і отримує запрошення зайти. На рівні входу — через формування відкритого громадського передпростору перед головним

фасадом: площадки, де мистецтво виходить назовні у вигляді вуличних інсталяцій, скульптур та публічних заходів. На рівні функції — через введення відкритих для всіх просторів (кафе, виставковий зал, бібліотека зображень), де не потрібно бути художником або членом якоїсь організації, щоб відчувати себе доречним. На рівні програми подій — через систематичні відкриті заходи: щотижневі open-studio, публічні лекції, арт-ярмарки, дитячі воркшопи — що перетворюють будівлю з об'єкта на процес.

Важливо підкреслити, що «Відчинені двері» не означають відмову від мистецької ідентичності на користь комерції чи загальнодоступного розважального центру. Художники — члени Спілки — залишаються у своїх майстернях на верхніх поверхах, зберігають свій ритм роботи і мають право на приватність творчого процесу. Концепція передбачає не знищення межі між майстернею і вулицею, а її свідоме і вибіркове розчинення — там, де це створює цінність для обох сторін.

3.1.3 Основоположні принципи реконструкції

На основі концептуальної моделі сформульовано шість основоположних принципів, що визначають всі рішення проєкту.

Принцип збереження ідентичності. Мистецька спадщина споруди є не тягарем, що потрібно приховати, а ресурсом, що потрібно посилити. Реконструкція не імітує нову будівлю, а розкриває й підсилює характер існуючої. Відкрита цегляна кладка, бетонні перекриття, індустріальна висота майстерень — все це є матеріалами концепції, а не проблемами, що підлягають нейтралізації.

Принцип мінімального втручання. Несучі конструкції будівлі зберігаються в повному обсязі. Усі перепланування здійснюються виключно в межах ненесучих перегородок. Нові елементи (вітражні прорізи, тераса, ліфт, надбудова) додаються як свідомі вставки, що не маскуються під «оригінал», а чесно заявляють про себе як елементи нового часу.

Принцип вертикального зонування. Публічність і доступність зменшуються з кожним поверхом угору: перший — цілком відкритий для міста, п'ятий — напівприватні майстерні художників. Таке зонування дозволяє різним групам користувачів існувати в одній будівлі без конфлікту інтересів і без загрози приватності творчого процесу.

Принцип гнучкості та трансформованості. Ключові простори хабу — виставковий зал, зали воркшопів, коворкінг — проєктуються як трансформовані: рухомі перегородки, знімні меблі, модульне освітлення дозволяють протягом кількох годин змінити конфігурацію під виставку, лекцію, ринок або вечірку. Гнучкість є умовою стійкості: простір, що вміє бути різним, не залежить від одного сценарію використання.

Принцип сталого розвитку та економічної стійкості. Хаб проєктується як самодостатня система: комерційні функції (кафе, магазин, оренда коворкінгу та студій) субсидують некомерційні (відкриті виставки, освітні програми для дітей, арт-резиденції). Така модель звільняє простір від повної залежності від грантів чи державного фінансування і забезпечує довгострокову операційну стійкість.

Принцип інтеграції в міський контекст. Хаб не є самодостатнім островцем культури, що існує у власній бульбашці. Він свідомо вбудовується в мережу культурних інституцій Івано-Франківська — філармонії, музеїв, галерей, «Промприладу» — стаючи ще одним вузлом культурної інфраструктури міста, з якого тягнуться зв'язки до партнерів, резидентів і аудиторій.

3.2 Функціональна структура мистецького простору-хабу

3.2.1 Аудиторія та сценарії використання

Розроблена функціональна програма базується на чіткому розумінні того, хто є користувачем простору і для яких сценаріїв він проєктується. Помилкою багатьох подібних проєктів є прагнення задовольнити «усіх одночасно» — без визначення пріоритетних аудиторій. Цей проєкт виходить з

того, що хаб обслуговує три взаємодоповнювальні аудиторії, кожна з яких має свій тип потреб і свій ритм перебування в просторі.

Перша аудиторія — художники та представники творчих професій. Це ядро хабу: члени Спілки художників (78 осіб різних жанрів), а також ширше коло творчих практиків — дизайнери, фотографи, ілюстратори, скульптори, майстри декоративно-прикладного мистецтва, архітектори. Для цієї аудиторії будівля є місцем роботи, що передбачає: стаціонарні майстерні та студії з орендою на довгостроковий термін; виставкові та презентаційні можливості; доступ до ресурсів (матеріали, обладнання, мережа контактів); спілкування в середовищі рівних. Ця аудиторія перебуває в будівлі регулярно і тривало — вона є «якорем», що забезпечує безперервне «виробництво» культурного продукту.

Друга аудиторія — міська громада. Це широке коло мешканців і гостей Івано-Франківська, для яких хаб є місцем культурного споживання, відпочинку та розвитку: відвідувачі виставок; учасники відкритих лекцій і воркшопів; батьки з дітьми на творчих заняттях; фрилансери та представники малого бізнесу в коворкінгу; гості кафе. Ця аудиторія перебуває в будівлі ситуативно, але є найчисельнішою і найбільш значущою для формування «живого» характеру простору.

Третя аудиторія — студенти та освітні учасники. Студенти мистецьких і дизайнерських спеціальностей (Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Коледж культури і мистецтв та ін.), учасники арт-резиденцій, стажери. Ця аудиторія шукає доступу до реальної мистецької практики та наставництва, яке важко здобути в формальному навчальному закладі — і хаб стає «майданчиком між школою і реальністю».

На перетині цих трьох аудиторій виникають найцінніші сценарії використання: художник, який виставляє роботу, зустрічає потенційного покупця з кола відвідувачів кафе; студент, який приходить на воркшоп, знаходить наставника серед резидентів; фрилансер у коворкінгу стає

учасником колаборативного мистецького проєкту. Саме ці непередбачені зустрічі є «продуктом» хабу як просторового організму.

3.2.2 Функціональне зонування по вертикалі

Функціональна програма хабу організована за вертикальним принципом: рівень публічності і відкритості простору зменшується з підйомом на кожен наступний поверх крім шостого. Такий підхід забезпечує мирне співіснування відкритого культурного центру та приватних творчих майстерень в одній будівлі без взаємного конфлікту.

Перший поверх (відм. 0,000) — Виставковий. Повністю відкрита для міста зона без контролю доступу. Складається з: головного фое з рецепцією та навігацією, де відвідувач отримує інформацію про всі події і функції хабу; виставкового залу гнучкого планування з висотою стелі 4,5–5,5 м у двосвітній частині — головного публічного простору для виставок, перформансів, кінопоказів, лекцій, ярмарків авторських виробів; кафе (~48,69 м²) з виходом у внутрішній двір і відкритою терасою — простору неформальної комунікації, де мистецтво зустрічається з повсякденністю; магазину авторських творів— торгової точки, де відвідувач може придбати оригінальні роботи членів Спілки й резидентів.

Другий поверх — Освітній рівень. Напівпублічна зона, доступна за попереднім записом або квитком. Тут розміщуються: три аудиторії-майстерні для воркшопів і творчих занять (~30–35 м² кожна), обладнані мольбертами, столами для рисунку, мийками, шафами для матеріалів — для груп до 15 осіб; лекційний зал на 50 місць із мультимедійним обладнанням, що трансформується в кінозал чи простір для дискусій; бібліотека-читальня мистецьких видань і архів робіт— унікальний ресурс, де зібрані каталоги, альбоми, документація виставок Спілки за 50+ років; простір арт-резиденцій для короткострокового перебування запрошених художників із-за меж регіону.

Третій поверх — Майстерні та цифрова творчість. Напівприватна зона для резидентів та орендарів. Включає: майстерні художників на 30–35 робочих місць для фрилансерів, дизайнерів, ілюстраторів та інших представників цифрових креативних індустрій; три переговорні кімнати (~12–15 м² кожна) для зустрічей, онлайн-дзвінків та записів подкастів; студію (~45 м²) звукозапису — відкриту для погодинної оренди; міні-лабораторію цифрового виробництва з 3D-принтерами та плотерами (~25 м²);).

Четвертий поверх — Студії резидентів. Приватна зона довгострокової оренди. Гнучке планування дозволяє організувати від 6 до 8 індивідуальних студій або 2–3 спільні майстерні для груп. Цей поверх орієнтований на творчих практиків — дизайнерів інтер'єру, ілюстраторів, керамістів, майстрів ювелірної справи — які потребують постійного робочого місця, але ще не готові до оренди окремого комерційного приміщення. Наявність спільної спільноти хабу є для них додатковою цінністю: нетворкінг, потенційні замовники, колаборації.

П'ятий поверх — Майстерні Спілки художників. Напівприватна зона для членів організації. Зберігає первинне призначення поверху — традиційні художні майстерні для живопису, графіки, скульптури та монументального мистецтва. Принциповою новацією є запровадження формату open-studio у визначені годинники: двічі на тиждень двері майстерень відкриваються для відвідувачів — вони можуть спостерігати за творчим процесом, спілкуватись із художниками й придбати роботи безпосередньо з майстерні. Цей формат є потужним інструментом демістифікації мистецтва та зміцнення зв'язку між художником і глядачем.

Таблиця 3.1 – Функціональна програма мистецького простору-хабу

П оверх	Назва рівня	Основні функції	Площа орієнтовна, м ²	Доступн ість
Ц околь	Технічний рівень	ІТП, склади, велопарковка, укриття	~150	Службов ий
1 -й	Публічний майдан	Фос, виставковий зал, кафе, магазин	~370	Відкрита

П оверх	Назва рівня	Основні функції	Площа орієнтовна, м ²	Доступн ість
2 -й	Освітній рівень	Аудиторії, лекторій, резиденція	~150	За записом/квитком
3 -й	Майстерні	Коворкінг, студія звукозапису, переговорні	~150	Для резидентів
4 -й	Студії резидентів	Індивідуальні студії, спільні майстерні	~200	Для резидентів
5 -й	Майстерні Спілки	Традиційні майстерні, open-studio	~200	Напівпр иватна
6 -й	Коворкінг	Сцена, коворкінг, лоббі- бар	~30	За записом

3.2.3 Горизонтальна організація першого поверху як ключового публічного простору

Перший поверх є «серцем» хабу — саме тут відбувається найбільша кількість контактів між різними типами аудиторій, саме він формує перше враження від простору і визначає його характер. Тому організація першого поверху заслуговує на детальний розгляд.

Головний вхід з вул. Незалежності акцентується двосвітнім вхідним порталом висотою 5–5,5 м із суцільним скляним заповненням — «вітриною» хабу, видимою з протилежного боку вулиці. Портал є і практичним, і символічним рішенням: він буквально і фігурально відкриває будівлю для міста.

Вхідне фое є дистриб'юторним простором: звідси відвідувач одночасно бачить вхід до виставкового залу ліворуч, кафе з видом на двір праворуч і магазин авторських творів. Рецепція розміщена так, щоб охоплювати поглядом усі три напрямки і при цьому не перетворювати фое на контрольно-пропускний пункт. Навігація вирішена через художні об'єкти — шрифтові інсталяції, підлогову графіку — а не через традиційні офісні вказівники.

Виставковий зал (~118 м²) проєктується за принципом «white cube with character»: стіни пофарбовані у білий матовий колір для оптимального

сприйняття мистецтва, але при цьому відкрита цегляна кладка однієї зі стін і бетонна стеля із видимою структурою перекриттів підкреслюють характер будівлі. Рухомі стенди дозволяють ділити зал на незалежні простори або об'єднувати їх із вхідним фое для великих заходів. Трекова система освітлення з диммованими LED-прожекторами ($Ra \geq 95$ для коректної передачі кольору творів) монтується на рейках, що дозволяє легко змінювати схему освітлення під кожен виставку.

Кафе ($\sim 48 \text{ м}^2$) свідомо розміщується в зоні переходу між внутрішнім простором та внутрішнім двором: через суцільне скляне застелення й розсувні двері кафе. Це рішення перетворює кафе з просто точки харчування на медіатор між внутрішнім і зовнішнім — той самий простір, де мистецтво зустрічається з повсякденним містом. Інтер'єр кафе будується на поєднанні місцевих матеріалів (дерево, терракотова плитка) і промислових фактур будівлі (цегла, бетон), що задає характер «теплої індустріальності».

3.3 Архітектурно-планувальні рішення реконструкції

3.3.1 Стратегія реконструкції: діалог старого і нового

Архітектурна стратегія реконструкції будинку художника базується на принципі «чесного діалогу» між часами: існуюча будівля радянського модернізму і нові елементи не маскуються один під одного, а співіснують у відкрито читабельному відношенні. Цей підхід спирається на провідну сучасну практику реконструкції архітектурної спадщини — від Тейт Модерн Херцога і де Мерона до вітчизняного «Промприладу» — де автентичність і актуальність підсилюють, а не нейтралізують одна одну.

На практиці це означає такий алгоритм прийняття рішень щодо кожного елемента будівлі: спочатку визначається, чи може цей елемент зберегти свою функцію або набути нової без суттєвої зміни форми; якщо так — він зберігається й адаптується; якщо ні — він замінюється новим елементом, який при цьому не маскується під «старовину», а чітко заявляє про свою приналежність до нашого часу. Так, наприклад, цегляна кладка

зовнішніх стін зберігається і стає частиною художнього образу, тоді як нові вітражні прорізи шостого поверху виконуються у сучасних алюмінієвих системах, не намагаючись імітувати жодних «класичних» форм.

3.3.2 Рішення головного фасаду (вул. Незалежності)

Головний фасад по вул. Незалежності є найважливішим архітектурним висловлюванням проєкту — саме тут відбувається «відкриття» будівлі для міста, саме тут перехожий вступає у перший контакт із хабом.

Існуюча ритмічна структура фасаду — чергування вертикальних цегляних простінків і прямокутних вікон — зберігається на рівнях з другого по п'ятий. Вона є цінним архітектурним документом свого часу: стримана, але виразна пластика пізнього радянського модернізму з характерними горизонтальними карнизними тягами і монотонним ритмом вікон. Ця стриманість стає ефектним фоном для нових втручань на рівні першого поверху, які прочитуються особливо чітко саме завдяки контрасту.

Рівень першого поверху реконструюється повністю: суцільне вітражне застління шириною ~18 м у системі алюмінієвих профілів із термозахистом і потрійним склопакетом Low-E замінює існуючі глухі секції стін. У центрі вітражу виділяється двосвітній вхідний портал. Навіс виконаний у вигляді консолі із металевого профілю із захисними ламелями — він забезпечує укриття від дощу і стає виразним архітектурним акцентом на рівні першого поверху.

3.3.3 Рішення бічного фасаду та внутрішнього двору

Бічний фасад по вул. Франка вирішується більш стримано: основна маса стіни зберігає оригінальну штукатурку з очищенням і ремонтом пошкоджених ділянок. Нові втручання обмежуються: влаштуванням великого вікна сходово-ліфтового вузла (зміна розміру прорізу в межах існуючих простінків); художнім муралом місцевого автора на глухій торцевій стіні — постійна мистецька висловлювання будівлі на вулицю; технічним входом з боку вул. Франка для персоналу і постачання.

Внутрішній двір (~500–600 м²), що формується усередині Г-подібної будівлі, є другим ключовим публічним простором хабу — «зеленим серцем», що доповнює більш формальний простір виставкового залу. Він доступний з вул. Незалежності через арку першого поверху, що підкреслює його публічний характер.

Двір організований у три функціональні зони, що плавно переходять одна в одну. Зона активності безпосередньо біля виходу — відкрита тераса (~40 м²) з дерев'яним настилом і навісом із тентової тканини, де у теплий сезон виносяться столики кафе. Зона подій у центрі двору (~200 м²) — мощена площадка з мобільними скульптурними об'єктами, що знімаються для проведення вуличних перформансів, кінопоказів і ярмарків. Зона відпочинку у глибині (~150 м²) — газон, дерева (листяні, що дають тінь влітку), лавки і клумби з місцевими квітами і травами.

3.3.4 Вирішення вертикальних комунікацій і доступності

Вертикальні комунікації є критично важливим елементом для будівлі з шістьма рівнями (цоколь + 5 поверхів), орієнтованої на широку публіку. Існуюча сходовая клітка зберігається і реставрується: відновлюється залізне перило, поновлюється покриття маршів, налаштовується аварійне освітлення. Ширина маршів — 1,2 м — відповідає нормативним вимогам евакуації.

Ключовою новацією у сфері доступності є встановлення ліфту для маломобільних груп населення (МГН). Кабіна розміром не менше 1100×1400 мм (ДБН В.2.2-40:2018) розміщується у нові пристосованій або існуючій шахті, з виходом на кожному поверсі. Ліфт використовує технологію Machine Room Less (MRL), що дозволяє уникнути будівництва окремого машинного відділення. Виклик ліфту і його управління адаптовані для людей з вадами зору (рельєфні кнопки, звукова індикація) і для людей на кріслах колісних (висота кнопок 0,9–1,2 м).

Вхід до будівлі організований без порогів і підйомів: пандус ухилом 1:20 забезпечує безперешкодний доступ із рівня тротуару. Два місця для

паркування автомобілів МГН (ширина 3,6 м) розміщуються безпосередньо біля головного входу з вул. Незалежності. На кожному поверсі передбачений один адаптований санвузол з поручнями і достатнім простором для маневру (1500×1500 мм мінімум).

3.4 Збереження архітектурної спадщини та матеріальна концепція

3.4.1 Ставлення до архітектурної спадщини радянського модернізму

Будинок Спілки художників є типовим, але водночас якісним представником архітектурної спадщини пізнього радянського модернізму. У контексті сучасної дискусії про цінність модерністської архітектурної спадщини України ставлення до цієї будівлі набуває символічного виміру.

Проект свідомо займає позицію «критичного збереження»: не консервація заради консервації (будівля не є офіційно охоронюваною пам'яткою) і не тотальний знос та заміна (що було б руйнацією культурної пам'яті місця). Натомість — вибіркове і рефлексивне збереження тих елементів, що несуть справжню художню, конструктивну чи культурно-меморіальну цінність, у поєднанні з рішучою трансформацією тих, що перешкоджають новому використанню.

Елементами, що підлягають безумовному збереженню, визначено: несучу конструктивну систему (цегляні стіни, залізобетонні перекриття) як матеріальний документ епохи і основу будівлі; характерний ритм фасадних вікон і простінків на рівнях 2–5 як основну пластичну тему фасаду; загальні габарити і об'єм будівлі; пам'ятні таблички та артефакти, пов'язані з діяльністю Спілки.

Елементами, що адаптуються або замінюються: зовнішнє оздоблення (штукатурка, вікна) — оновлюється з підвищенням теплотехнічних характеристик; внутрішнє планування ненесучими перегородками — змінюється відповідно до нових функцій; інженерні системи — повністю замінюються на сучасні; перший поверх фасаду — трансформується для забезпечення відкритості будівлі. Добудовується шостий поверх.

3.4.2 Матеріальна концепція інтер'єрів

Матеріальна концепція інтер'єрів розроблена на принципі «палімпсесту» — художнього образу, де нові нашарування не стирають попередні, а накладаються поверх них, зберігаючи читабельність кожного шару. У будівлі, де впродовж п'яти десятиліть творили художники, ця концепція набуває особливої доречності.

Виставковий зал і фое першого поверху утворюють «нейтральний» шар, максимально сприятливий для сприйняття мистецтва: білі стіни з матовим покриттям, шліфований бетон підлоги, відкрита структура залізобетонного перекриття. Водночас на окремих ділянках — кут, торцева стіна, простір поряд зі старим сходовим прорізом — зберігається відкрита цегляна кладка, що «пробивається» крізь білий шар як пам'ять будівлі.

Кафе і зони відпочинку отримують «теплій» шар: дерев'яні рейкові панелі, терракотова плитка на підлозі, рослини і природне освітлення. Цей шар є м'яким, запрошуючим і «людським» — він компенсує індустріальний характер будівлі.

Коворкінг і студії резидентів виконані в «індустріальному» шарі: мінімалізм, відкриті комунікації у видимих лотках, металевий інвентар, бетонна підлога з полімерним покриттям. Цей шар апелює до естетики майстерні — не декоративної, а справжньої — і є органічним для будівлі, де завжди панувала атмосфера «місця роботи».

Майстерні п'ятого поверху отримують мінімальне втручання: фарба — білий чи дуже світлий сірий матовий колір стін (що допускає багаторазове перефарбовування), нова підлога з дерев'яних дошок або промислового лінолеуму, посилене природне освітлення через нові або розширені вікна. Ніякого дизайну заради дизайну — лише максимальна функціональність і нейтральність фону для творчої роботи.

Таблиця 3.2 – Матеріальна концепція за зонами будівлі

Зона / Поверх	Матеріальний шар	Підлога	Стіни	Стеля
Виставковий зал (1)	«Нейтральний»	Шліфований бетон + поліуретан	Біла матова фарба + відкрита цегла (акцент)	Відкрита ЗБ плита, біла
Фос / рецепція (1)	«Нейтральний»	Велике керамограніт 60×60, сірий	Біла штукатурка + дерев'яний акцент	Підвісна гіпсокартон
Кафе / тераса (1)	«Теплий»	Терракотова плитка або дерево	Рейкові дерев. панелі + штукатурка	Натяжна матова або відкрита
Аудиторії / лекторій (2)	«Освітній»	LVT під дерево	Гіпсокартон фарбований + акустика	Підвісна, акустична
Коворкінг (3)	«Індустріальний»	Бетон полімерний або LVT	Гіпсокартон + цегла + дошка	Відкрита (naked ceiling)
Студії резидентів (4)	«Індустріальний»	Полімерна наливна	Гіпсокартон фарбований	Відкрита + кабель-лотки
Майстерні / Спілки (5)	«Автентичний»	Дерев. дошка або пром. лінолеум	Матова біла фарба	Відкрита ЗБ плита

3.5 Організація відкритого простору та благоустрій

3.5.1 Простір як продовження хабу

Відкритий простір позаду будівлі є невіддільною частиною мистецького хабу — його «фойє просто неба». Концепція благоустрою розроблена виходячи з принципу, що межа між «всередині» і «зовні» повинна бути максимально розмитою: відвідувач хабу має відчувати, що мистецький простір починається ще на вулиці, задовго до того, як він переступає поріг.

Простір на вул. Незалежності проєктується як активна громадська зона, а не декоративний газон чи порожня площадка. Мощення виконане з комбінації бетонних плит та бруківки — матеріалів, що гармонують з існуючим міським середовищем вулиці. На мощеній площадці постійно або

тимчасово виставляється одна-дві скульптури (ротація раз на 1–2 місяці) — в такий спосіб простір перетворюється на відкриту галерею просто неба, видиму для всіх без входу до будівлі. Два компактних дерева з широкою кроною (клен польовий або черешня) дають тінь у теплий сезон і кольоровий акцент восени; пристовбурні ґрати виключають пошкодження коріння при мощенні.

Велопарковка на 15–20 місць розміщена у бічній частині передпростору з боку вул. Франка — U-подібні металеві стояки у сірому матовому кольорі, що не домінують у просторі. Біля входу встановлено стенди-афіші хабу — не стандартні рекламні конструкції, а розроблені як арт-об'єкти металеві рамки з вставними вітражними кишенями для постерів і анонсів.

3.5.2 Внутрішній двір як «зелене серце» хабу

Внутрішній двір — найцінніший і найінтимніший зовнішній простір хабу. Він захищений масивом будівлі від вуличного шуму і вітру, природно інсольований (орієнтація на південь), і при цьому зберігає зв'язок з вулицею через прохідну арку першого поверху. Для відвідувача він є «відкриттям»: пройшовши крізь будівлю, він потрапляє в тихий зелений простір, який неможливо відчутися ззовні.

Двір організований у три мікрозони, що плавно перетікають одна в одну без жорстких меж. Мощена зона (~150 м²) безпосередньо біля виходів з кафе і виставкового залу — відкрита тераса з дерев'яним настилом, навіс з тентової тканини на металевих опорах, столики і стільці в літній період, мобільні горщики з рослинами. Ця зона є «зовнішнім залом» кафе — у теплу пору тут відбуваються неформальні вернісажі та презентації.

Центральна подієва площадка — рівний майданчик, де мобільні лавки і скульптури розсовуються при потребі для проведення вуличних заходів до 150–200 осіб: кінопоказів, open-air концертів, ярмарків авторських виробів. Покриття — бетонні плити з рівним нейтральним малюнком.

Зона озеленення і відпочинку у глибині двору — газон, 3–4 листяних дерева (горобина, клен татарський) для тіні влітку, кущові бордюри, клумби із сезонними квітами та декоративними травами. Лавки розміщені з урахуванням інсоляції: частина — на сонці, частина — в тіні. Невеликий водний елемент (фонтанчик для пиття або декоративний кам'яний жолоб з водою) додає акустичний і тактильний вимір.

Освітлення двору вирішене на двох рівнях: торшерне освітлення висотою 1,2–1,5 м для зони відпочинку і основних доріжок; точкова підсвітка рослин і архітектурних елементів — для створення атмосфери у вечірній час. Підсвітка налаштовується дистанційно і дозволяє трансформувати двір із буденного «зеленого оазису» у святкову декорацію для вечірніх заходів.

3.6 Соціальна та операційна модель хабу

3.6.1 Ком'юніті як основа хабу

Фізичний простір є лише умовою існування хабу — але не його суттю. Суть хабу — це ком'юніті: спільнота людей, що поділяють простір, цінності та прагнення. Досвід успішних хабів — від «Промприладу» до Tate Modern — свідчить: без свідомого формування ком'юніті найкраща архітектура залишається порожньою оболонкою.

Ком'юніті мистецького хабу на базі будинку художника будується навколо кількох смислових осей. Мистецтво як спільна мова: незалежно від того, чи ти художник, дизайнер, відвідувач виставки або студент на воркшопі — усі у цьому просторі пов'язані через мистецтво як форму комунікації. Відкритість і недискримінаційність: хаб свідомо не є «елітарним» чи «богемним» — навпаки, він проєктується як місце, де 12-річна школярка на безкоштовному дитячому воркшопі і 70-річний художник-академік у своїй майстерні є рівноправними мешканцями простору. Місцева ідентичність: хаб підкреслює і розвиває культурну ідентичність Прикарпаття — народних промислів, гуцульської традиції, локального мистецтва — не як музейний експонат, а як живу практику, що розвивається і перетворюється.

Практичними інструментами формування ком'юніті є: програма резидентур (6–12 місяців, відкритий конкурсний відбір); менторська програма (молоді художники — учні досвідчених членів Спілки); щомісячні спільні обіди-пікніки у дворі (відкриті для всіх, безкоштовні); онлайн-платформа хабу — спільний цифровий простір для резидентів, де оголошуються події, шукаються партнери і обмінюються ресурсами.

3.6.2 Економічна модель: від дотацій до стійкості

Операційна модель хабу розроблена виходячи з реалістичного розуміння фінансових умов: жодна культурна інституція в Україні не може розраховувати на стабільне повне державне фінансування. Тому хаб проєктується як гібридна організація, що поєднує некомерційні та комерційні функції у взаємодоповнювальній системі.

Некомерційне ядро включає: відкриті виставки членів Спілки (безкоштовний вхід або «вільне пожертвування»); освітні програми для дітей і молоді з вразливих груп (субсидується); арт-резиденції для художників з регіонів (часткові гранти від культурних фондів). Це «серце» хабу, яке формує його суспільну місію і виправдовує статус некомерційної організації.

Комерційна оболонка субсидує некомерційне ядро: оренда коворкінгу і студій (основний стабільний дохід); кафе (операційне партнерство або суборенда); магазин авторських творів (комісія 20–30% з продажів); оренда залів для корпоративних і приватних заходів; платні майстер-класи і воркшопи; студія звукозапису.

Додаткові джерела надходжень: гранти від українських і міжнародних культурних фондів; спонсорство від місцевого бізнесу (корпоративне членство у хабі — PR-цінність для компаній, що хочуть асоціюватись з культурою і інноваціями); надходження від продажу мерчу хабу (книги, принти, аксесуари).

Таблиця 3.3 – Орієнтовна структура доходів і витрат хабу (перший рік роботи)

Стаття	Тип	Орієнтовно, тис. грн/рік	% від загального
Оренда коворкінгу і студій	Дохід	1 200	35%
Кафе (комісія від суборенди)	Дохід	360	10%
Магазин авторських творів	Дохід	240	7%
Оренда залів і студії	Дохід	480	14%
Платні воркшопи і майстер-класи	Дохід	360	10%
Гранти і спонсорство	Дохід	840	24%
РАЗОМ ДОХОДІВ	—	~3 480	100%
Персонал (8–10 осіб)	Витрати	1 560	45%
Комунальні послуги та обслуговування	Витрати	480	14%
Програмна діяльність (події, виставки)	Витрати	360	10%
Маркетинг і комунікації	Витрати	240	7%
Адміністративні та інші витрати	Витрати	360	10%
Резервний фонд (реінвестиції)	Витрати	480	14%
РАЗОМ ВИТРАТ	—	~3 480	100%

3.6.3 Програма подій як архітектурний елемент

У контексті мистецького хабу програма подій є таким само архітектурним елементом, як і планування поверхів або матеріали оздоблення. Регулярна й різноманітна подієва програма «активує» простір, перетворює його з місця на живий процес і є основним засобом комунікації хабу з містом.

Щотижневі регулярні події: open-studio у майстернях художників (щосереди і щосуботи, 14:00–18:00); відкриті лекції і дискусії (щочетверга, вечір) — запрошені спікери зі сфери мистецтва, архітектури, дизайну, урбаністики; арт-бранч у дворі (кожну неділю у теплу пору).

Щомісячні події: відкриття нової виставки в головному залі; ярмарок авторських виробів у дворі і на вхідній площадці; майстер-клас від одного з резидентів (безкоштовний або з символічною оплатою); «Ніч художника» — нічний відкритий open-studio з музикою і неформальним спілкуванням.

Сезонні події: «Осінній вернісаж» — великий щорічний огляд робіт членів Спілки і резидентів; літній арт-фестиваль у дворі (3 дні); зимовий різдвяний ярмарок і виставка декоративно-прикладного мистецтва; весняний відкритий конкурс для молодих художників регіону.

Висновок до розділу 3

Розроблена проектна пропозиція реконструкції будинку художника у мистецький простір-хаб на вул. Незалежності, 53 в Івано-Франківську є цілісною концептуальною системою, в якій архітектурні, функціональні, соціальні та економічні рішення взаємно підсилюють і обумовлюють одне одного.

Центральна ідея «Відчинені двері» реалізується послідовно на всіх рівнях: у фізичному «розкритті» глухих фасадних площин першого та шостого поверху через вітражне застклення; у функціональному «розкритті» будівлі для широкої аудиторії через введення публічних просторів (виставковий зал, кафе, магазин, відкритий двір); у соціальному «розкритті» через систему відкритих заходів і форматів (open-studio, публічні лекції, ярмарки), що перетворюють будівлю з об'єкта на живий міський процес.

Функціональна структура хабу, організована за принципом «від публічного до приватного» по вертикалі, вирішує ключове протиріччя між відкритістю для міста і збереженням умов для творчої роботи художників. Перший поверх є повністю публічним «майданом» міста, п'ятий —

напівприватними майстернями Спілки, між ними — освітній, коворкінговий і резидентський рівні, що забезпечують економічну стійкість і формують різноманітну ком'юніті хабу.

Архітектурна стратегія «чесного діалогу» між існуючою будівлею радянського модернізму і новими елементами реконструкції забезпечує збереження культурної пам'яті місця при одночасному його оновленні. Матеріальна концепція «палімпсесту» дозволяє різним шарам часу — цегляній кладці 1972 року і сучасному алюмінієвому вітражу — співіснувати як художньо цінне ціле, а не як суперечність, що потребує вирішення.

Соціальна і економічна модель хабу, що поєднує некомерційне ядро (виставки, освіта, резиденції) з комерційною оболонкою (оренда, кафе, магазин), забезпечує операційну стійкість інституції без повної залежності від грантового фінансування. Ком'юніті-орієнтований підхід до управління простором і систематична програма подій перетворюють хаб із будівлі у живий міський організм — саме те, чим будинок художника на вул. Незалежності, 53 повинен бути для Івано-Франківська у XXI столітті.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Бакалаврська робота присвячена розробці архітектурно-проектної концепції реконструкції будівлі Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України (вул. Незалежності, 53) у багатофункціональний культурно-мистецький простір-хаб. У процесі виконання роботи вирішено комплекс дослідницьких і проектних завдань, що в сукупності формують цілісну відповідь на актуальну архітектурну, містобудівну і соціальну проблему.

За результатами передпроектного аналізу (Розділ I) встановлено таке.

Будівля Спілки художників, зведена у 1967–1972 роках за проектом архітектора Л. Попиченка, є носієм понад п'ятидесятирічної культурної

пам'яті Прикарпаття. Попри збереження формальної функції, вона перебуває у стані функціональної деградації, зумовленої застарілою інституційною моделлю, правовою невизначеністю щодо власності та відсутністю стратегічного інвестування. Необхідність реконструкції обумовлена чотирма взаємопов'язаними аспектами: культурним — дефіцит відкритих мистецьких просторів у місті з розвиненою культурною сценою; соціальним — запит різних верств громади на майданчики для творчості, навчання і спілкування; містобудівним — неактивний партер головної вулиці міста на ділянці з унікальним двостороннім фасадним фронтом; відновлювальним — стратегічна роль культурних просторів у збереженні ідентичності і соціальній підтримці громади в умовах повоєнного відновлення.

Аналіз шести вітчизняних і зарубіжних аналогів — «Промприлад.Реновація» (Івано-Франківськ), IZONE (Київ), КИТ/ВДНГ (Київ), Tate Modern (Лондон), Kanaal (Антверпен) та Cité de la Culture (Перпіньян) — дозволив виявити ключові закономірності успішних перетворень культурно-мистецьких будівель і сформулювати шість проєктних принципів: збереження мистецької ідентичності; відкриття будівлі назовні; організація внутрішнього двору як соціального центру; принцип «чесного контрасту» матеріалів; тришарова функціональна структура (публічне — напівпублічне — приватне); поетапна реалізація з формуванням ком'юніті.

Нормативний аналіз встановив вимоги шести чинних державних будівельних норм (ДБН В.2.2-9:2018, ДБН В.2.2-40:2018, ДБН В.1.1-7:2016, ДБН В.2.6-31:2021, ДБН В.2.2-5:2023, ДБН В.2.2-12:2019), дотримання яких забезпечено у всіх проєктних рішеннях. Кліматичний аналіз підтвердив доцільність застосування системи зовнішнього утеплення EIFS товщиною 120 мм, потрійного склопакету Low-E, рекуперації тепла з ефективністю $\geq 75\%$ та сонцезахисних рішень для вітражного фасаду.

За результатами розробки архітектурно-розпланувального рішення (Розділ II) сформовано таке.

Функціональна програма хабу побудована за вертикальним принципом зонування на шести рівнях загальною площею ~1 590 м²: перший поверх — повністю відкритий публічний «майдан» (виставковий зал ~200 м², кафе, магазин, фое); другий поверх — освітній блок (аудиторії-майстерні, лекційний зал на 50 місць, арт-резиденції); третій поверх — майстерні та цифрова творчість (студія звукозапису, переговорні, 3D-лабораторія); четвертий-п'ятий поверх — приватні студії резидентів (6–8 індивідуальних студій); шостий поверх — напівприватні майстерні членів Спільноти художників з форматом open-studio; шостий поверх — коворкінг, сцена і лоббі-бар з панорамним видом. Така структура забезпечує мирне співіснування відкритого культурного центру і приватного творчого простору в межах однієї будівлі без конфлікту інтересів.

Ключовим архітектурним рішенням є додавання шостого поверху: суцільне вітражне застіблення у системі алюмінієвих профілів із потрійним склопакетом Low-E «розкриває» будівлю назустріч вулиці, перетворюючи глухий радянський фасад на активну «живу вітрину» мистецтва. Добудований шостий застіблений поверх стає новим композиційним акцентом вертикального силуету споруди, а внутрішній двір перетворюється на «зелене серце» хабу — простір для відкритих заходів до 150–200 осіб.

Техніко-економічні показники проєкту відповідають усім нормативним вимогам: коефіцієнт забудови ділянки — 0,70, коефіцієнт озеленення — $\geq 0,40$ (норма $\geq 0,15$), одноразове розрахункове навантаження — ~250 осіб, висота будівлі — ~22,5 м, будівельний об'єм — ~6990 м³.

За результатами розробки проєктної пропозиції (Розділ III) обґрунтовано таке:

Концептуальна модель «Відчинені двері» реалізується послідовно на чотирьох рівнях: фізичному (вітражне розкриття фасадів), функціональному (публічні простори без обмежень доступу), соціальному (систематична подієва програма — open-studio, лекції, ярмарки, арт-фестивалі) та

символічному (будівля як відкритий міський організм, а не закрита інституція). Архітектурна стратегія «чесного діалогу» забезпечує збереження культурної пам'яті місця: цегляна кладка 1972 року і новітні алюмінієві вітражі співіснують як художньо виражене ціле, де кожен шар часу є видимим і читабельним.

Матеріальна концепція «палімпсесту» структурує інтер'єри за чотирма шарами: «нейтральний» (виставковий зал і фое — шліфований бетон, біла матова штукатурка, відкрита цегла-акцент), «теплій» (кафе і зони відпочинку — дерево, теракота, рослини), «індустріальний» (коворкінг і студії — open ceiling, полімерні підлоги, видимі комунікації) та «автентичний» (майстерні Спілки — мінімальне втручання, білі фарбовані стіни, дощата підлога).

Гібридна операційна модель хабу — поєднання некомерційного ядра (відкриті виставки, освітні програми для дітей, арт-резиденції) з комерційною оболонкою (оренда студій і коворкінгу, кафе, магазин авторських творів, платні заходи) — забезпечує прогнозовану операційну самодостатність із загальним оборотом ~3 480 тис. грн на рік і нульовим балансом без залежності від державних субсидій.

Проект досяг усіх поставлених цілей: розроблено обґрунтовану архітектурно-проектну концепцію реконструкції, що зберігає мистецьку ідентичність будівлі і водночас відповідає сучасним містобудівним, соціальним і нормативним вимогам. Реалізація запропонованих рішень дозволить повернути будинок художника на вул. Незалежності, 53 до активного міського культурного життя, зробити його доступним для широкої аудиторії і перетворити на справжній живий центр творчого розвитку Івано-Франківська — саме таким, яким він мав бути з моменту свого заснування у 1972 році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ І

1. Міністерство культури та інформаційної політики України. Заклади культури в Україні у 2022–2023 рр.: Аналітична доповідь. Київ, 2023.
2. Суспільне Івано-Франківськ. Чи може втратити обласна спілка художників приміщення на вулиці Незалежності у Франківську. URL: <https://suspilne.media/ivano-frankivsk/1106834-ci-mozut-zabrati-primisenna-u-spilki-hudoznikiv-v-ivano-frankivsku/>.
3. Зміст. Івано-Франківськ: місто, куди повертаються. URL: <https://zmist.pl.ua/blogs/zhyva-kultura-ivano-frankivska>.
4. The Ukrainians. Місця, де народжуються ідеї. URL: <https://theukrainians.org/mista-ideyii/>.
5. Kufer Media. Другий шанс. Як і навіщо міста ревіталізують занедбані об'єкти — досвід України та Європи. URL: <https://kufer.media/misto/drugyj-shans-yak-i-navishho-mista-revitalizovuyut-zanedbani-ob-yekty/>.
6. Іфооншу. Івано-Франківська обласна організація НСХУ — Історія. URL: <https://ifoonshu.0342.ua/page/istorija>.
7. Топографічна зйомка ділянки вул. Незалежності, 53, м. Івано-Франківськ. М 1:500. Особистий архів автора.
8. ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення. Зі Зміною № 1. Київ : Мінрегіон України, 2022. 62 с.
9. ДБН В.3.2-1-2004. Реставраційні, консерваційні та ремонтні роботи на пам'ятках культурної спадщини. Київ : Держбуд України, 2004. 44 с.
10. Kname.edu. Під терміном реновація розуміється адаптивне використання будівель. URL: http://eprints.kname.edu.ua/46435/1/ilovepdf_com-54-55.pdf.
11. Вечерський В. В. Ревіталізація (архітектура) // Велика українська енциклопедія. URL: [https://vue.gov.ua/Ревіталізація_\(архітектура\)](https://vue.gov.ua/Ревіталізація_(архітектура)).
12. Constructive Voices. Адаптивне повторне використання будівель: збалансоване збереження та сталість. URL: <https://constructive-voices.com/uk/>.

13. Discover.ua. 3 епохи українського модернізму: запорізький конструктивізм, пізній модернізм та сучасний проєкт Ukrainian modernism. URL: <https://discover.ua/inspiration/3-epokhy-ukrayinskoho-modernizmu>.
14. Localhistory. Зберегти «Квіти України». Чому радянський модернізм важливий? URL: <https://localhistory.org.ua/texts/kolonki/zберегти-kviti-ukrayini-chomu-radianskii-modernizm-vazhlyvii/>.
15. ДБН В.2.2-40:2018. Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Зі Змінами № 1, № 2. Київ : Мінрозвитку України, 2025. 74 с.
16. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги. Київ : Мінрегіон України, 2017. 38 с.
17. ДБН В.2.6-31:2021. Теплова ізоляція будівель. Київ : Мінрегіон України, 2021. 68 с.
18. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. Зі Змінами № 1, № 2. Київ : Мінрозвитку України, 2023.
19. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. Київ : Мінрегіон України, 2019. 186 с.
20. Медіа Ritm Group. Про Промприлад: як старий завод став центром інновацій. URL: <https://media.ritm.group/interviu/pro-promprilad>.
21. Pryvit Media. 5 років тому вперед: як розвивались хаби та культурні простори. URL: <https://pryvit.media/article/cultural-hubs/>.
22. Pragmatika Media. Павільйон КИТ: трансформація радянської інфраструктури у новий культурний хаб. URL: <https://pragmatika.media/paviljon-kyt>.
23. Хмарочос. 5 найкращих світових прикладів реконструкції будівель. URL: <https://hmarochos.kiev.ua/2020/10/20> (дата звернення: 20.10.2020).
24. Pragmatika Media. Операція «Адаптація». Принципи реновації суспільно значущих споруд. URL: <https://pragmatika.media/operatsiia-adaptatsiia>.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ II

1. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. Київ : Мінрегіон України, 2019. 186 с.

2. ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки та споруди. Основні положення. Зі Зміною № 1. Київ : Мінрегіон України, 2022. 62 с.
3. ДСП 173-96. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів. Київ : МОЗ України, 1996.
4. ДБН В.2.2-40:2018. Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Зі Змінами № 1, № 2. Київ : Мінрозвитку України, 2025. 74 с.
5. ДБН В.1.1-7:2016. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги. Київ : Мінрегіон України, 2017. 38 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ III

Розділ III містить власні авторські розробки та посилання на джерела, що були використані в Розділі I та Розділі II.